

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
Royal Police Cadet Academy

คู่มือการสืบสวน ลิขิตอาชญากรรม

โดย
รศ.พ.ต.อ. หญิง ดร.พัชรา สินลอยมา และคณะ
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

โรงเรียนนายร้อยดำราช

คู่มือการสืบสวนติดตามคนหาย

โดย

รศ.พ.ต.อ.หญิง ดร.พัชรา สินลอยมา

ผศ.พ.ต.ท. ஸรัตน์ กลับวิลา

พ.ต.ท. วรธช วิชชุวนิชย์

พ.ต.ท.ดร. ชัชนันท์ ลีระเติมพงษ์

โรงเรียนนายร้อยดำราช

2552

คำนำ

การจัดทำคู่มือการสืบสวนติดตามคนหายในประเทศไทย ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ด้านการสืบสวนติดตามคนหายนั้น เป็นกระบวนการที่จำเป็นจะต้องทำการรวบรวมข้อมูลซึ่งจะจัดการภายอยู่ในรูปองค์ความรู้ในตัวบุคคล เอกสารรายงาน สำนวนการสอบสวน รายงานการสืบสวน และข้อมูลทางด้านที่เปลี่ยนประวัติอาชญากรของสำนักงานตำรวจนั้น ให้เป็นระบบเดียวกัน และจัดทำเป็นคู่มือการสืบสวนติดตามคนหายในประเทศไทย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจนายสืบสวน จะได้รับทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการสืบสวนสอบสวนติดตามคนหายอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนที่ดี อันเป็นผลให้การสืบสวนติดตามคนหายในประเทศไทยประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

คู่มือการสืบสวนติดตามคดีคุกคามในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดพิมพ์จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จัดทำขึ้นจากการสกัดความรู้โดยผ่านกระบวนการถอดบทเรียนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนและพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนคดีคุกคามหลายท่าน ได้แก่ พล.ต.ต.โภสินทร์ หินเข้าร่องเจรจา (สบ 7) พ.ต.ก. ชลิต เกตุศรีเมฆ รองผู้กำกับการ กลุ่มงานสวัสดิภาพเด็กเยาวชนและสตรี ศูนย์สืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 7 คุณเอกลักษณ์ หลุ่มชุมแข และเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิกระจ่างเงา ที่กรุณาให้การสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและกรณีศึกษาคดีคุกคาม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำคู่มือในครั้งนี้

คณะกรรมการโรงเรียนนายร้อยติดตาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานติดตามฯ แห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายผลไปสู่การสืบสุนติดตาม คนหายในประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

โรงเรียนนายร้อยตárวจ มิถุนายน 2552

คู่มือการสืบสานติดตามคนหาย

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ : นครปฐม, ๒๕๕๒

จำนวน ๑๒๕ หน้า

หัวหน้าโครงการวิจัย

รศ.พ.ต.อ.หญิง ดร. พัชรา สินลอยมา

นักวิจัย

ผศ.พ.ต.ท. ஸ்ரீตாந்	กลับวิลา
พ.ต.ท. วรอัช	วิชชุวนิชย์
พ.ต.ท.ดร. ชัชนันท์	ลีระเติมพงษ์

ผู้ช่วยวิจัย

อาจารย์เปมิกา	สนิทพจน์
นางสาวณัฐภูมิกร	สิริพิรัญญิการ์

คู่มือการสืบสานติดตามคนหาย

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๒

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม ๗๗๑๑๐ โทร. ๐-๓๔๓๑-๑๑๑๐

ผู้ออกแบบปก นายปิติภูมิ ออมรมงคล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดีคนหาย	5
กฎหมายและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการลักพาคน	
ในกฎหมายไทย	5
กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีผู้กระทำผิดและการให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง	
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	6
บทที่ 3 เทคนิคและวิธีการสืบสวน	16
จริยธรรมของตำรวจสืบสวน	16
คุณสมบัติของผู้สืบสวนคดีอาญาที่ดี	18
เทคนิควิธีการสืบสวน	20
ขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนที่ใช้กันทั่วไป	32
บทที่ 4 ขั้นตอนและวิธีการสืบสวนสอบสวนติดตามคนหาย	37
แนวทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง	37
แบบแจ้งรูปพรรณเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง	43
สาเหตุของการหายหรือพลัดหลง	43
การติดตามคนหายประเภทแชทไลน์ทางโทรศัพท์	45
การติดตามคนหายประเภทเด็กติดเกมหรือแชทไลน์ทางอินเตอร์เน็ต	49
การติดตามคนหายประเภทลักพา	52
การติดตามคนหายประเภทสมองเสื่อม	60
หน่วยงานที่ควรประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน	63

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 กรณีตัวอย่างการสืบสวนติดตามคนหาย	67
กรณีศึกษาที่ 1 การติดตามคนหายประเภทลักพา	67
กรณีศึกษาที่ 2 การติดตามคนหายประเภทเข้าไลน์ทางอินเตอร์เน็ต/ทางโทรศัพท์	80
กรณีศึกษาที่ 3 การติดตามคนหายประเภทสมองเสื่อม/ตั้งใจหาย	84
กรณีศึกษาที่ 4 การติดตามคนหายจากอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ	88
การวิเคราะห์กรณีศึกษา	95
เอกสารอ้างอิง	101
ภาคผนวก ก ตัวอย่างสำหรับการสืบสวนคดีคุกคาม	102
ภาคผนวก ข แบบแจ้งรูปพรรณเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง	119

บทที่ 1

บทนำ

สถานการณ์เกี่ยวกับการลักพาคนและคนหายในประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากสถานการณ์ของโลกซึ่งมีการโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คน อันเนื่องจากสภาพปัญหาที่ทำกิน การเสื่อมสภาพของพื้นดิน การเกิดภัยธรรมชาติ ตลอดจนปัญหาด้านสังคม การเมือง การปกครอง ทำให้ประชาชนในโลกมีการหาแหล่งที่อยู่เพื่อการทำกิน เมื่อมีความต้องการมากขึ้น จึงมีข่าวการนำพาคนทั้งโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย อันเป็นมูลเหตุให้เกิดการลัก/พาคน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีคนหายที่ถูกนำไปแสวงหาผลประโยชน์ โดยคนนำไปใช้งานในรูปแบบต่างๆ เช่น นำไปเป็นข้อทาน นำไปค้าบริการทางเพศ นำไปใช้แรงงาน ผู้กระทำผิดอาจเป็นทั้งคนเดียวหรือเป็นขบวนการที่มีการดำเนินการทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ

จากการตรวจสอบสถิติข้อมูลคนหายของศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ มูลนิธิประจำ ในปีพ.ศ. 2551 พบว่า มีผู้สูญหายที่ได้รับแจ้งจำนวนทั้งสิ้น 1,469 คน เป็นชาย 497 คน และเป็นหญิง 972 คน ติดตามหาตัวจนได้กลับบ้าน จำนวน 931 คน เป็นชาย 279 คน และเป็นหญิง 652 คน ซึ่งส่วนหนึ่งของคนหายพัลต์ลงที่ยังตามหาไม่พบอาจตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ได้ สภาพปัญหาของคนหายที่ภาครัฐควรให้ความสนใจมากที่สุดในปัจจุบันคือ ปัญหาของเด็กสูญหาย เด็กสูญหายไม่ได้มีเพียงมิติเดียว แต่ในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคม ตามมาจนกลายเป็นวิกฤต เช่น กรณีเด็กติดเกม เป็นต้นเด็กจะอยู่ร้านเกมทั้งวันทั้งคืน หายออกจากบ้าน ขาดเรียน และเด็กจะมีเงินติดตัวออกไปไม่มากนัก เมื่อเงินหมดเด็กบางคนยอมขอทาน และกลายเป็นเด็กเร่ร่อน จากนั้นจะเริ่มหาเงินด้วยการลักขโมย จนเป็นอาชญากรเด็กในที่สุด หรือเด็กบางคนอาจติดยาเสพติด ขณะที่กรณีล่อหลวงทางเพศ หากมองว่าเป็นเรื่องชั้สวา เป็นความสมควรใจของเด็กไม่รับดำเนินการตามหา แก้ไขและแนะนำเด็กอย่างถูกทางแล้ว อาจเกิดปัญหาตามมาทั้งการขยายบริการทางเพศ เด็กทำแท้ง คลอดแล้วทิ้งลูก หรือเด็กที่เกิดจากความผิดพลาดและไม่รับผิดชอบ อาจทำให้กลายเป็นอาชญากรได้ในอนาคต เนื่องจากไม่มีพ่อแม่ดูแล นอกจากมิติด้านลีกหลังจากหายตัวแล้วยังพบว่าปัญหาเรื่องเด็กหาย ยังมีมิติก่อนการหายตัวอีกด้วย เช่น ปัญหาหรือภาวะกดดันจากครอบครัว การไม่ดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว ทำให้เด็กเสพสื่อได้ง่าย เช่น การแซททางโทรศัพท์ 1900 หรือหมายเลขอื่นๆ และเด็กติดเกม เป็นต้น

คณะกรรมการฯได้ทำการเปรียบเทียบสถิติคนหายที่แยกตามประเภทการหาย ดังแต่ พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2550 พบว่า การถูกล่อหลวงทางเพศเป็นสาเหตุของการหายมากที่สุด เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่า ใน พ.ศ. 2549 สามารถติดตามคนหายกลับคืนมาได้ 86 คน จากยอดคนหาย 295 คน คิดเป็นร้อยละ 29.15 ในขณะที่ พ.ศ. 2550 สามารถติดตามคนหายได้เพียง 48 คน จากยอด

คนหาย 214 คน คิดเป็นร้อยละ 22.43 แสดงให้เห็นว่าสถิติการติดตามคนหายได้ดีในปี 2550 มีจำนวนลดลงกว่า ปี พ.ศ. 2549 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติคนหายระหว่างปี 2549-2550 จำแนกตามประเภทการหาย

ประเภทการหาย	พ.ศ. 2549					พ.ศ. 2550				
	ชาย	หญิง	พบ แล้ว	ดำเนิน การ	รวม	ชาย	หญิง	พบ แล้ว	ดำเนิน การ	รวม
1. โรคสมองเสื่อม	18	11	19	10	29	25	8	19	14	33
2. ลักษณะตัว	3	6	3	6	9	4	3	6	1	7
3. ล่องลามเพื่อทางเพศ	2	103	83	22	105	2	95	78	19	97
4. ล่องลวงเพื่อ แรงงาน	1	4	3	2	5	8	2	4	6	10
5. สมัครใจ	18	42	48	12	60	10	18	25	3	28
6. ชู้สาว	0	19	10	9	19	0	0	0	0	0
7. ติดเกม	1	0	0	1	1	6	2	8	0	8
8. ติดแซททาง Tel./ อินเตอร์เน็ต	1	11	9	3	12	3	6	8	1	9
9. ขาดการติดต่อ	16	31	28	19	47	3	4	6	1	7
10. อื่น ๆ	3	5	6	2	8	8	7	12	3	15
รวม	63	232	209	86	295	69	145	166	48	214

ขั้นตอนและวิธีการรับแจ้งคดีลักษณะและคนหายในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย มีขั้นตอนเริ่มแรกคือ เมื่อมีผู้มาแจ้งความเกี่ยวกับคนหายให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาล แจ้งความรับดำเนินการรับแจ้งลงรายงานประจำวัน จดตัวหนีรูปพรรณกรอกข้อมูลลงในรายงานแบบแจ้งรูปพรรณคนหาย (แบบ วท.12/ต.326) พร้อมกับข้อความสาเหตุการหายให้ได้ ความละเอียดชัดเจน แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยถ้าหน่วยงานที่รับแจ้งอยู่ในเขตครบาล เมื่อรับแจ้งแล้วให้รับแจ้งเหตุไปยังกองกำกับการศูนย์รวมข่าว กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ และถ้าเป็นเด็กและเยาวชนให้แจ้งศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตว์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อดึงตามหาตัวโดยไม่ซักข้าแล้วให้ออกรายงานตัวหนีรูปพรรณ คนหาย จำนวน 2 ฉบับ เก็บรวมเรื่องเข้าเล่มไว้ที่หน่วยรับแจ้ง 1 ฉบับ และส่งกองทะเบียนประจำอาชญากร 1 ฉบับ ในกระบวนการดังกล่าว พนวจ ยังมีปัญหาจากการที่กลไกและกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการปัญหาคนหายในประเทศไทยยังไม่มีรูปธรรมที่ชัดเจน ประการสำคัญขาดพยานหลักฐาน

ในการสืบสานติดตาม บางกรณีพบคุณภาพไม่ทราบชื่อแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ชายเป็นใคร เนื่องจากขาดข้อมูลในการเชื่อมโยงกับการรับแจ้งคุณภาพ

ปัญหาที่สำคัญคือหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานติดตามฯ แห่งชาติ ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเบ้าและเกี่ยวกับปัญหาเดิมและเยาวชนที่หายออกจากบ้านของแต่ละหน่วยได้ จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่มีการส่งต่อข้อมูลและการดำเนินงานอยู่ในลักษณะต่างหน่วยต่างทำ และระเบียบการติดตามฯ กับคดี ลักษณะคุณภาพพลัดหลง เป็นระบบที่บังคับใช้漫งาน ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานจริง และยังพบว่าพนักงานสอบสวนหลายพื้นที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงถึงแนวทางปฏิบัติ เรื่องคุณภาพพลัดหลงดังกล่าวดังนี้

การจัดการความรู้ด้านการสืบสานคดีลักษณะคุณภาพและคุณชายในประเทศไทยเป็นกระบวนการที่จำเป็นซึ่งสำนักงานติดตามฯ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการรวบรวมข้อมูลด้านการสืบสานคดีลักษณะคุณชายในประเทศไทย ซึ่งจะจัดการภายอยู่ในรูปความรู้ในตัวบุคคล เอกสารรายงาน และข้อมูลจากการที่เป็นประวัติอาชญากรรม มาพัฒนาให้เป็นระบบเดียวกันเพื่อให้เจ้าหน้าที่ติดตามฯ ในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาต้นเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้หน่วยงานติดตามฯ มีความสามารถในการติดตาม จับกุม สืบสานและสอบสวนดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนา “คน” ที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นำไปพัฒนา “เทคโนโลยี” ที่เป็นเครื่องมือเพื่อให้คุณสามารถค้นหา จัดเก็บ และเปลี่ยน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างง่ายและรวดเร็วขึ้น และ “กระบวนการความรู้” ที่เป็นการบริหารจัดการ เพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้ใช้เพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง และสร้างนวัตกรรมอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น คณะกรรมการที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการทำงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานติดตามฯ และการให้ความรู้แก่นักเรียนนายร้อยติดตามฯ ที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ต่อไปในอนาคต จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล เอกสาร โดยนำเครื่องมือการจัดการความรู้มาเป็นเครื่องมือในการสกัดความรู้ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) เพื่อศึกษาขั้นตอนและวิธีการสืบสาน นโยบายในการบริหารจัดการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ติดตามฯ ในการสืบสานติดตามคุณชายในประเทศไทย โดยเชิญเจ้าหน้าที่ติดตามฯ ปัจจุบันที่ในสถานีติดตามฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับการสืบสานติดตามคุณชายในประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ติดตามฯ ผู้อำนวยการ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ติดตามฯ ฝ่ายสืบสาน แพทย์นิติเวช กองพิสูจน์หลักฐาน บุคลากรจากงานศูนย์ข้อมูลคุณชายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เจ้าหน้าที่วิทยาการติดตามฯ ของพิสูจน์หลักฐาน หรือวิทยาการจังหวัด เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสกัดความรู้จากกลุ่มผู้เล่าตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. จัดการประชุมเพื่อปรับปรุงแก้ไข ระเบียน ข้อบังคับหรือกฎหมายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสานติดตามคนหาย โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านสังคม ด้านการสอบสวน ด้านคนหาย (ตร.) และผู้แทนจากมูลนิธิประจำฯ เพื่อแก้ไขระเบียน ข้อบังคับหรือกฎหมายต่างๆ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้านการสืบสานติดตามคนหายในประเทศไทย

3. ศึกษาจากกรณีศึกษาเกี่ยวกับการสืบสานติดตามคนหายในประเทศไทย จากเอกสารและการบันทึกแจ้งคนหายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการบวนการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) จัดการประชุมเพื่อปรับปรุงแก้ไข ระเบียน ข้อบังคับหรือกฎหมายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสานติดตามคนหาย และการศึกษาจากกรณีศึกษาเกี่ยวกับการสืบสานติดตามคนหายในประเทศไทย ทำให้คณะผู้จัดทำได้สกัดความรู้อกรมาเป็นรูปธรรม โดยจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบของเว็บไซต์ (www.thaimissing.com) และคู่มือการสืบสานติดตามคนหายในประเทศไทยซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาหลักๆ ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนหาย เทคนิควิธีการสืบสาน คุณสมบัติของนักสืบสาน กรณีศึกษาพร้อมกับขั้นตอนและวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสานและพนักงานสอบสวน พร้อมทั้งแบบฟอร์มแจ้งรูปพรรณคนหาย แบบแจ้งผลการได้ตัวคนหายคืน สำนวนการสืบสานคดีคนหาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสานและพนักงานสอบสวนนำไปใช้ประโยชน์ในการติดตามสืบสานคนหายในประเทศไทยได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังได้เสนอข้อคิดต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัวคนหายได้ทราบถึงแนวทางการแจ้งความคนหาย และการประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสืบหาตัวคนหายในเบื้องต้นต่อไป

๘๘...

บทที่ 2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคดีคุกนาย

กฎหมายและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการลักพาคนในกฎหมายไทย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักพาคนในปัจจุบันมักเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการล่อลงหรือซักพาไปเพื่อสนองความใคร่ของตนหรือของผู้อื่น หรือเพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น มีแนวโน้มในการขยายขอบเขตโดยไม่จำกัดเฉพาะหญิง หรือเด็กหญิงแต่ยังกระทำต่อชายหรือเด็กชายด้วย และไม่จำกัดอยู่ในประเทศไทยโดยเฉพาะแต่กระทำในทุกๆ ส่วนของโลก โดยมีลักษณะของการกระทำในรูปแบบขององคกรอาชญากรรม

ตั้งแต่ พ.ศ.2539 เป็นต้นมา กฎหมายไทยได้รับการปรับปรุงเพื่อให้มีผลในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในด้านกฎหมาย

สารบัญญัติ โดยขยายความผิดที่เกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ซึ่งเดิมกำหนดคุ้มครองเฉพาะหญิงและเด็กหญิง เป็นรวมถึงเด็กชายด้วย นอกจากนี้ยังให้ความคุ้มครองแก่เด็กที่อายุไม่เกิน สิบแปดปี ไว้เป็นพิเศษ โดยเป็นการแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา และตรากฎหมายพิเศษในเรื่องนี้ ที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2 539

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551

นอกจากนี้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากปากคำเด็กกว่าได้รับความเสียหายหรือมีผู้มากระทำต่อเด็กอย่างไร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงบัญญัติความคุ้มครองเด็กในการสอบปากคำพยานหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีไว้เป็นพิเศษ บทมาตราที่แก้ไขเพิ่มเติมมีดังนี้ มาตรา 133 ทวิ มาตรา 133 ตรี มาตรา 134/1 มาตรา 134/2 มาตรา 172 ตรี และมาตรา 237 ทวิ ซึ่งแก้ไขปี พ.ศ.2542 และพ.ศ.2547 มาตราการที่แก้ไขนี้เน้นการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายและพยานที่เป็นเด็ก รวมถึงผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีด้วย ซึ่งอาจถูกข่มขู่หรือซักจุ่งไม่ให้มาให้การแก่เจ้าพนักงานหรือศาลในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งมาตราการดังกล่าวนำมาใช้กับผู้เสียหายในคดีค้าหญิง และเด็กได้เป็นอย่างดีเพราะส่วนใหญ่เด็กมักจะถูกข่มขู่หรือซักจุ่งไม่ให้มาให้การต่อเจ้าพนักงานหรือศาล

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มี พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และมีผลใช้บังคับในเดือน มิ.ย. 2551 โดยเนื้อหา พ.ร.บ.นี้ได้วางมาตรการให้มีการคุ้มครองและป้องกัน

การค้ามนุษย์ทั้งหญิง ทั้งเด็ก และชาย ที่ครอบคลุมถึงการค้ามนุษย์เพื่อแสวงหาประโยชน์ในด้านแรงงาน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาหลักในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในประเทศไทย ซึ่งมีการใช้แรงงานจากประชาชนนอกพื้นที่เป็นจำนวนมากที่อาจตกเป็นผู้ถูกค้ามนุษย์ ทั้งจากภายในประเทศ และภายนอกประเทศ ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว

กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีผู้กระทำผิดและการให้ความช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์

องค์ประกอบสำคัญของการค้ามนุษย์

- การกระทำ (action)
- วิธีการ (means)
- วัตถุประสงค์ (purpose)
- ผิดกฎหมาย (Law)

การกระทำ	วิธีการ	วัตถุประสงค์	ผิดกฎหมาย
<ul style="list-style-type: none"> เป็นธุระจัดหา ล่อไป ชักพาไปซื้อ ขาย จำหน่าย นำเข้า พามาจาก ส่งออกไป รับไว้ หน่วยเหนี่ยว กักขัง ซ่อนเร้น	<ul style="list-style-type: none"> อุบัติ หลอกลวง บังคับ ชักจูง ยุยง สงเสริม ชูเชิญ ใช้ กำลัง ประทุชร้าย ใช้ อำนาจครอบงำ ผิด คลองธรรม ข่มขืนใจ	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อ แสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ ได้แก่ สนองความ ใคร่ อนาจาร ค้าประเวณี เป็น ทาสหรือมีฐานะ คล้ายทาส กดขี่ แรงงาน และตัด อวัยวะ	<ul style="list-style-type: none"> ประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วย สวัสดิภาพเด็ก และ เยาวชน พระราชบัญญัติมาตราการ ใน การป้องกัน และ ปราบปรามการค้ามนุษย์ และเด็ก

1. พ.ร.บ. มาตราการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ.2540

มาตรา 5 ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์หรือเด็ก ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ได้รับ หน่วยเหนี่ยว หรือกักขัง ซึ่งหญิงหรือเด็ก หรือจัดให้หญิงหรือเด็ก กระทำการหรือยอมรับการกระทำใด เพื่อสนองความใครของผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือแสวงหา ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่นไม่ว่าหญิงหรือเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี กฎหมายว่าด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

- 1) ประมวลกฎหมายอาญา
- 2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- 3) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
- 4) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- 5) พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- 6) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 7) พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- 8) พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528
- 9) พ.ร.บ.ปราบปรามการทำให้แพร่หลายและการค้าวัตถุอันลามก พ.ศ. 2471
- 10) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- 11) พ.ร.บ.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472
- 12) พ.ร.บ.ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

กรณีเหยื่อถูกบังคับค้าประเวณี/แสวงหาประโยชน์ทางเพศรูปแบบต่างๆ ใช้กฎหมาย

- 1) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- 2) ประมวลกฎหมายอาญา
- 3) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
- 4) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 5) พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

การบังคับใช้แรงงาน/บริการใช้กฎหมาย

- 1) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- 2) ประมวลกฎหมายอาญา
- 3) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 4) พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528
- 5) พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- 6) พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

การเอาคนลงเป็นทาส/ฐานะคล้ายทาส

- 1) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- 2) ประมวลกฎหมายอาญา
- 3) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- 4) พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

2. พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

- 1) กระทำชำเรา หรือกระทำการอื่นใดเพื่อสำเร็จความใดร่องรอยอื่น (ม.8)

2) เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือซักพาไป โดยใช้อุบາຍหลอกลวง ชู้เชี้ญ ประทุษร้าย เพื่อการค้าประเวณี (ม.9)

3) บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง รู้เห็นเป็นใจให้คนพาบุตรผู้เยาว์ของตนไปทำการค้าประเวณี (ม.10)

4) เจ้าของ ผู้ดูแล ผู้จัดการ หรือผู้ควบคุม กิจกรรมการค้าประเวณี (ม.11)

5) หน่วยเหนี่ยว กักขัง กระทำอื่นใดให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายหรือทำร้ายร่างกาย หรือ

6) ชู้เชี้ญด้วยประการใด ๆ ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อปมขึ้นใจให้ผู้อื่นนั้นกระทำการค้าประเวณี (ม.12)

7) ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำการรับอันตรายสาหัสหรือตายต้องรับโทษหนักขึ้น (ม.12 วรรคสอง)

8) ผู้สนับสนุนรับโทษเช่นเดียวกับด้วยการ (ม.12 วรรคสาม)

9) ถ้าผู้กระทำผิด ผู้สนับสนุนเป็น พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับหรือสถานคุกของฯ รับโทษหนักขึ้น (ม.12 วรรคสี่)

3. ประมวลกฎหมายอาญา

1) เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือ ซักพาไป เพื่อการอน้าจารซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ไม่เกินสิบแปดปี (ม.282 วรรคสอง) ข้อสังเกต การกระทำตามมาตรา 282 วรรคแรก แม้ผู้กระทำจะมีความผิด แต่ชายหรือหญิงนั้นไม่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

2) ถ้าการกระทำตาม ม.282 นี้เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ต้องระวังโทษหนักขึ้น (ม.282 วรรค 3)

3) เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นรับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหาล่อไปหรือซักพาไปหรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวังโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคนั้น ๆ (ม.282 วรรคสี่)

4) เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือซักพาไปเพื่อการอน้าจารซึ่งชายหรือหญิงโดยใช้อุบາຍหลอกลวง ชู้เชี้ญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมหรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด (ม.283 วรรคแรก)

5) ถ้าการกระทำตาม ม.283 วรรคแรก เป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี รับโทษหนักขึ้น (ม.282 วรรคสอง) และต้องรับโทษหนักขึ้นไปอีกหากเป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี (ม.283 วรรคสาม)

6) เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไป หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวังโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคนั้นๆ (ม.283 วรรคสี่) ข้อสังเกต ความผิดตามมาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ไม่ถือว่าเป็นการค้าหญิงและเด็ก เนื่องจากเป็นการพาไปเพื่อทำอนาจารด้วยตนเอง นอกจากนั้น ก្មោមាយយังกำหนดให้เป็นความผิดอันย่อมความได้

7) อายุก่าว่าสิบหกปี ตั้งแต่ชีพอยู่แม้เพียงบางส่วนจากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี (ม.286 วรรคแรก)

8) ผลิต เผยแพร่ สิ่งลามกอนาจาร (มาตรา 287)

9) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังหรือทำให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายและให้กระทำการใดให้แก่ตนหรือผู้อื่น (มาตรา 310 ทวิ)

10) เพื่อจะเอาคนมาเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส นำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พมาจากที่ใด ซึ่อ ขาย จำหน่าย รับหรือหน่วงเหนี่ยว ซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด (ม.312 ,312 ทวิ)

11) โดยทุจริตรับไว้ จำหน่าย เป็นชุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกินกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี แม้ผู้นั้นจะยินยอม (ม.312 ตรี วรรคแรก)

12) ถ้าการกระทำความผิดตาม ม.

312 ตรี วรรคแรก เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล (ม.317 วรรคแรก)

13) ปรากฏเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล (ม.317 วรรคแรก)

14) โดยทุจริต ซึ่อ จำหน่ายหรือรับตัวเด็กซึ่งถูกปราบตาม ม.317 วรรคแรก (ม.317 วรรคสอง)

15) ถ้าความผิดตาม ม.317 ได้กระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจารรับโทษหนักขึ้น (ม.317 วรรคสาม)

16) ปรากฏเยาว์อายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลโดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย (ม.318 วรรคแรก)

17) โดยทุจริต ซื้อจำหน่ายหรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางตาม ม.318 วารคแรก (ม.318 วารคสอง)

18) ความผิดตาม ม.318 ได้กระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาคตจารับโภชหนักชื้น (ม.318 วารคสาม)

19) พรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี “ไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาคตจารโดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย (ม.319 วารคแรก)

20) โดยทุจริต ซื้อจำหน่ายหรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางตาม ม.319 วารคแรก ระหว่างโภชเช่นเดียวกับผู้พราง (ม.319 วารคสอง)

21) ใช้อุบัติหลอกลวง ชู้เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมหรือข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด พาหรือส่งคนออกไปนอกราชอาณาจักร (ม.320 วารคแรก)

22) ถ้าการกระทำตาม ม.320 วารคแรก “ได้กระทำเพื่อให้ ผู้ถูกพาหรือส่งไปนั้น ตกอยู่ในอำนาจของผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือเพื่อลงทะเบียนให้เป็นคนอนาคต (ม.320 วารคสอง)

4. พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

1) นำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นอุปภาระหรือช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร (ม.63)

2) เจ้าของยานพาหนะ หรือผู้ควบคุมพาหนะไม่นำยานพาหนะผ่านเข้า – ออก ตามช่องทางที่กำหนดตาม ม.23 และภายในพาหนะนั้น มีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ให้สันนิษฐานว่าทำการผิดตามวารคแรก (ม.63 วารคสอง)

3) รู้ว่าคนต่างด้าวนำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม (ม.64)

4) ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ เข้าพักอาศัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ารู้ว่าคนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนฯ (ม.64 วารคสอง)

5. พ.ร.บ.จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

1) จัดหางานให้คนหางานที่ในประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต (ม.8)

2) จัดหางานให้คนงานเพื่อไปทำงานต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต (ม.30)

3) หลอกลวงคนไปทำงานต่างประเทศ (มาตรา 91 ต่อ)

6. พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

หมวด 3 การใช้แรงงานหญิง – มาตรา 38 – 43

หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก – มาตรา 44 – 52

ผู้ฝ่าฝืน มีโทษตาม มาตรา 144 หรือ 148 แล้วแต่กรณี

7. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
2) จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตนจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

3) บังคับ ชี้เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด

4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วย
ประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มิใช่
ญาติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือ
ได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

5) บังคับ ชี้เข็ญ ชักจูง ส่งเสริมยินยอม หรือ
กระทำด้วยประการใดให้เด็กไปข้อท่าน เด็กเร่ร่อน หรือใช้
เด็กเป็นเครื่องมือในการข้อท่านหรือการกระทำผิดหรือ
กระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสดงทางประโยชน์โดยมิ
ชอบจากเด็ก

6) ใช้ จ้าง หรือawanเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกาย
หรือจิตใจมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

7) บังคับ ชี้เข็ญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬา หรือให้
กระทำการใด เพื่อแสดงทางประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโต
หรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมเด็ก

8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการ
พนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

9) บังคับ ชี้เข็ญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการ
อันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทาง
การแพทย์

8. พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุรัจหา ล่อไป หรือพาไป เพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรางเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุรัจหา ล่อไป หรือซักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณีหรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดหาภารกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุม ผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการณ์ค้าประเวณี

หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในกรณีที่ปราบปรามหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ว่าทรัพย์สินได้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน ให้เข้าชิงการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

9. กฎหมายและกลไกเกี่ยวกับการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะจะมีด้วยความรับผิดเพื่อล้มเหลวจะต้องชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนแก่ผู้ถูกทำละเมิด ตามมาตรา 420 – 448

2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้เสียหายในคดีอาญา รวมทั้งผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ มีสิทธิฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาและสามารถร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายได้ โดยไม่ต้องฟ้องคดีแพ่งต่างหาก ทั้งนี้เพริ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44/1 กำหนดให้ยื่นขอได้ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง และสามารถขอให้ศาลมั่นใจความให้ได้หากไม่มีหมายความตามมาตรา 44/2

3) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

(1) พระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของลูกจ้างให้ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมและสวัสดิการที่เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

(2) ลูกจ้างสามารถเรียกร้องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าแรงอันเกิดจากการทำงาน หรือค่าความเสียหายอันเกิดจากการได้

(3) การดำเนินการร้องขอค่าจ้าง ให้แจ้งต่อผู้ติดตามท้องที่ หรือ ร้องต่อศาลแรงงาน กรณีที่แจ้งต่อผู้ติดตามท้องที่แล้วไม่เป็นผลหากลูกจ้างเสียชีวิต ทายาทสามารถรับแทนได้

(4) กรณีบังคับใช้แรงงาน ลูกจ้างมีสิทธิเรียกร้องค่าแรงงานได้ตามอัตราค่าแรง ขั้นต่ำ

4) พระราชบัญญัติค่าตอบแทน ผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544

กำหนดให้การเยียวยาแก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการที่มีผู้กระทำความผิดอาญาในหมวดความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิตร่างกาย ตั้งแต่มาตรา 276 – 308 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับเด็กและหญิงที่ถูกค้าหรือทำร้ายหรือทอตทิ้ง

การร้องขอค่าตอบแทน ค่าใช้จ่าย หรือค่าชดเชยได้ ๑ ให้กระทำโดยผู้เสียหายยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนและค่าทดแทนค่าใช้จ่าย ณ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลย ภายในระยะเวลา ๑ ปี นับจากวันที่ผู้เสียหายถูกกระทำ หากผู้เสียหาย พิการหรือไร้ความสามารถ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมดำเนินการแทนได้ คณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาค่าทดแทนความเสียหายโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิด ความเสียหายที่ได้รับและโอกาสที่เสียไปของผู้เสียหาย เป็นหลัก

5) ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่าย ที่ผู้เสียหาย หรือจำเลยมีสิทธิได้รับ

(1) ค่าวัสดุพยาบาล ตามจริง แต่ไม่เกินสามหมื่นบาท
(2) ค่าใช้จ่ายในการพื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจตามจริงแต่ไม่เกินสองหมื่นบาท

(3) ค่าชดเชยหากถึงแก่ความตายตามที่กฎหมายกำหนด ตั้งแต่สามหมื่นบาทแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(4) ค่าตอบแทนการขาดประโภชั่นกรณีทำงานไม่ได้ในอัตราวันละ 200 บาท เป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี

6) พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาบาลในคดีอาญา พ.ศ.2546

ผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์พร้อมด้วยครอบครัวมีสิทธิร้องขอเพื่อให้คุ้มครองความปลอดภัยในฐานะพยาบาลได้ โดยอาจได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยโดยใช้มาตรการทั่วไป หรือมาตรการพิเศษ แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7) บันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง (MOU)

(1) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้าเด็กและหญิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546

(2) บันทึกข้อตกลงเรื่อง การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน กรณีการค้าเด็กและหญิง พ.ศ. 2546

(3) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางการดำเนินงานขององค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีเด็กและหญิงซึ่งตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ พ.ศ. 2546

(4) บันทึกข้อตกลง เรื่องแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีเด็กและหญิงซึ่งตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคตะวันออก พ.ศ. 2549 (ลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2549)

(5) บันทึกข้อตกลงเรื่อง แนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกรณีการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 19 จังหวัดภาคตะวันออกเนียงหนែ พ.ศ. 2549 (ลงนามเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2549)

8) บันทึกข้อตกลง เรื่องการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน กรณีการค้าเด็กและหญิง พ.ศ. 2546

บันทึกข้อตกลงนี้ เป็นข้อตกลงที่ถูกบันทึกขึ้นเพื่อใช้เป็นกลไกการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ในการช่วยเหลือเหยื่อ การค้ามนุษย์แบบครบวงจรตั้งแต่กระบวนการสอบถามข้อมูลเพื่อคัดแยกเหยื่อ กระบวนการให้ความคุ้มครอง พื้นฟู เยียวยา และการส่งกลับผู้เสียหายสู่ภูมิลำเนา

9) เงินทุนเพื่อฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ถูกกระทำจากกระบวนการค้ามนุษย์ (สืบเนื่องจากภาระแห่งชาติ เงินทุน 100 ล้าน)

จ่ายเป็นเงินสงเคราะห์สำหรับผู้ที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ค่ารักษาพยาบาล เงินทุนประกอบอาชีพ ค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา รวมถึงการให้การสงเคราะห์เป็นเครื่องอุปโภค บริโภค การให้คำปรึกษา แนะนำ การให้เข้ารับ

การอบรมผู้ให้การชี้พและจัดหาที่พักให้ตามเหมาะสม ผู้ที่พึงได้รับการลงเคราะห์ได้แก่ ผู้ประสบปัญหาจากการค้ามนุษย์ ผู้ที่เสียงต่อการค้ามนุษย์ ผู้ที่จำต้องได้รับการช่วยเหลือจากการค้ามนุษย์

การจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้เสียหาย หมายถึง การจ่ายค่าตอบแทนให้กับบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น โดยจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ค่าพื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ค่าขาดประโยชน์ในการทำมาหากินระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

๘๘...๙๙

บทที่ 3

เทคนิคและวิธีการสืบสวน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนติดตามคนหายในประเทศไทยจะต้องเป็นบุคคลที่คุณสมบัติเหมาะสมทั้งความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวน ปฏิภาณ ไหวพริบ ความรอบรู้ด้านกฎหมาย การพรางตัว การใช้กลยุทธ์ในการสืบหาข้อมูล มีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือประชาชน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นคุณสมบัติที่ดีของนักสืบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สำรวจฝ่ายสืบสวนที่ดีควรมีจริยธรรม คุณสมบัติ เทคนิคและวิธีการในการสืบสวนติดตามคนหาย ดังนี้

จริยธรรมของตำรวจสืบสวน

การสืบสวนจะให้เกิดผลสำเร็จนั้น จะต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และสามารถทำงานสืบสวนอย่างมืออาชีพ จะมีจริยธรรม ควบคู่กับการทำหน้าที่ เช่นเดียวกับสาขาอาชีพอื่นๆ ด้วย จริยธรรมของตำรวจฝ่ายสืบสวนในลักษณะที่เป็นสากล พอที่จะสรุปเป็นแนวได้ ดังนี้

1. สถาบันตำรวจนมีไว้เพื่อคุ้มครองรักษาประชาชนในสังคมให้อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ไม่เบียดเบี้ยน ผู้ใดก็ตามที่ทำหน้าที่ในสถาบันตำรวจนมีไว้เพื่อเป็นผู้ทำประโยชน์เพื่อสังคม ส่วนรวม หน้าที่สำรวจฝ่ายสืบสวนมุ่งที่จะแยกคนที่เบียดเบี้ยนข่มเหงรังแก เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ออกไปจากสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จะทำให้ตำรวจสืบสวนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ อิ่มใจ และภูมิใจ กล้ายเป็นผู้อื่นเพื่อและมีความเคารพต่อหน้าที่ของตน

2. การเป็นตำรวจนามีความรู้ การศึกษาหาความรู้อีกเป็นหน้าที่ของตำรวจนัก คนรวมทั้งหากมีโอกาสสนับสนุนเพื่อนตำรวจให้ศึกษาหาความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ ต้องทำโดยทันทีความประรรณจะทำอะไรรักกอย่างจะต้องคู่กับมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เพราะผู้รักการทำการด้วยปัญญา หากไม่รู้แล้ว อาจทำให้เกิดความผิดพลาดวุ่นวายขึ้นได้ ทั้งที่กระทำในปัจจุบัน หรือผลเสียหายที่อาจพบได้อีกในภายหลัง

3. หน้าที่รับใช้คนทั้งปวง การเป็นตำรวจนามีไว้เพียงรับจ้างเพื่อให้ได้เงินค่าตอบแทนเพียงอย่างเดียวเหมือนอาชีพอื่นๆ ตำรวจนามีความรู้ที่ต้องมุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อปวงชน เริ่มจากความเสียสละ อุทิศจิตใจ ด้วยความมุ่งมั่น จะช่วยทำให้ไม่สิ้นกำลังใจ

4. การปกป้องคุ้มครองประชาชน ตำรวจนามีความต้องระลึกถึงภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่นี้ เสมอการปกป้องคุ้มครองประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพได้ผลก็มีแต่ทำได้ยาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อต้องปฏิบัติงานจึงควรระวังผลกระทบเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทุกวันนี้อาชญากรรมคือ ดัชนีบ่งบอกถึงระดับความสงบเรียบร้อยของสังคม การปกป้องคุ้มครองประชาชนในระบบสังคม

เสรีประชาธิปไตย ไม่ใช่ของง่ายแต่เป็นเรื่องยุ่งยากลำบาก ตัวร่วจึงต้องฉลาด และไม่หวั่นต่อความยากลำบากนี้

5. รักษาชีวิตส่วนตัว เพื่อเป็นแบบอย่างแก่คนทั้งปวง ตัวร่วจต้องเข้าใจว่าอาชีพของตนทำให้ไม่มีชีวิตเป็นส่วนตัวได้แท้จริง เพราะผลเมืองส่วนใหญ่ทุกคนจะรู้สึกว่าสมควรจะมีส่วนในชีวิตส่วนตัวของตัวร่วจด้วย ดังนี้ ตัวร่วจควรประหัดโดยใช้จ่ายอย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือย นับตั้งแต่การรับประทานอาหาร เครื่องแต่งกาย ของใช้ การตกแต่งห้องทำงาน และยานพาหนะ เป็นการนำไปสู่ความไม่มีมักมากในลักษณะ ความประหัด ไม่หูหราฟุ่มเฟือยทุกชนิด นอกจากจะเป็นความรู้สึกที่ดีต่อประชาชนแล้ว ยังเป็นภาพพจน์ที่ดีแก่สถาบันตัวร่วจด้วย

6. ความใจเย็นและความกล้าหาญของตัวร่วจ ในโลกปัจจุบันทุกคนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นจึงทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่าย ตัวร่วจยิ่งต้องใจเย็นมากขึ้น ต้องมีความกรุณาปราณีต่อประชาชน และตัวร่วจด้วยกัน นอกจากความรัก ความเมตตากรุณาจะทำให้ใจเย็นแล้ว การฝึกให้เคยชินจะช่วยให้สามารถทำได้จริง ความใจเย็นและความอดทนต่อความเจ็บใจกับความกรุณา ปราณีมิใช่ว่าจะกลยุทธ์เป็นความไม่กล้าหาญ ตัวร่วจมากมายที่มองดูใจเย็นสุขุม กลับเป็นคนกล้าหาญ ความรักความกรุณาเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความกล้าหาญให้กลัวลงมาอย่างมาก

7. การรักษาความลับ และไม่เจ้ากี้เจ้าการของตัวร่วจ การได้ความลับมาจากการได้รับตัวร่วจด้วยกัน แต่เป็นสิ่งที่ควรปกปิดไว้ให้รู้เพียงในหมู่ผู้ร่วมงานสืบสาน ต้องปกปิดความลับ แม้กระทั่งคนในครอบครัว การเปิดเผยความลับในทางสืบสานทำให้คดีเสียหาย

8. ความเจ้ากี้เจ้าการมักเกิดกับตัวร่วจใหม่ที่แต่งเครื่องแบบใหม่ๆ เป็นนักสืบใหม่ และได้รับตำแหน่งหน้าที่ใหม่ๆ ในโครงสร้างทีมงานแต่ละทีม หรือหน่วยงานแต่ละหน่วยจะมีหน้าที่ทำแต่ละส่วนแยกจากกัน การก้าวถ่ายทำให้การทำงานสับสนวุ่นวายไม่เป็นระบบ

9. อดคติ และมิตรภาพของตัวร่วจ ทั้งสองสิ่งนี้มีอิทธิพลมากต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงานของตัวร่วจ ส่งผลให้สามารถดำรงในยุติธรรมได้หรือไม่ ส่วนมากการมีอดคติจะทำให้มีการขีดข่วนล้อมรอบตนเอง กล่าวหาว่าคนที่อยู่นอกรวงเป็นคนร้าย มิตรภาพ ในสังคมตะวันออก มีมาจากการทดสอบบุคุณการช่วยเหลือเพื่อนหรือพากพ้องเป็นสิ่งที่ดีในตัวเอง แต่ต้องมั่นระวัง ถึงอย่างไรก็มีได้หมายความว่าการช่วยเหลือ คือความไม่เป็นธรรมเสมอไป เพราะมิตรช่วยเหลือ หลายแบบที่ตัวร่วจทำแล้วยังคงรักษาความเป็นธรรมไว้ได้โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องเดือดร้อน หรือเสียหาย ทั้งนี้คงอยู่ที่การเลือกใช้วิธีการเป็นสำคัญ

10. ความเข้มแข็งที่ไม่กระด้างของตัวร่วจ สภาพสังคมปัจจุบันคงเป็นการเหมาะสมกว่า หากตัวร่วจจะพูดจาให้สุภาพ นุ่มนวล มีเหตุมีผลและมีกิริยาท่าทางเป็นมิตร เพราะหากไม่สำรวม ระวังในเรื่องเหล่านี้แล้วตัวร่วจจะกลยุทธ์เป็นคนหลงยุคที่มีแต่ความกระด้าง และสิ่งที่น่าวิตกคือ ความกระด้างกับความหยาบนั้นเป็นพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด

11. สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ในกฎหมายที่รัฐธรรมนูญระบุเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามระบบประชาธิปไตยไว้ชัดเจน และถือเป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องปฏิบัติ อำนาจที่มี

คุณภาพสูงสุดในวิชาชีพสำรวจได้แก่ ความรู้ในการใช้เทคนิควิธีการสำรวจสมัยใหม่ เป็นการใช้ อำนาจและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดที่ควรนำมาใช้ เพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน

คุณสมบัติของผู้สืบสานคดีอาญาที่ดี

1. ผู้สืบสานจะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจทำการสืบสานได้ตามกฎหมายและมีความรู้ทางด้านกฎหมายพอสมควร รู้เรื่องราวที่จะทำการสืบสานว่าผิดกฎหมายอะไร จึงจะเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุดสำหรับคดีนั้น และในการปฏิบัติจะต้องเป็นไปในขอบเขตของกฎหมาย
2. ผู้สืบสานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้หลายด้าน โดยจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย เลี้ยวเรื่องต่างๆ ของคนร้าย วิทยาการสมัยใหม่ สภาพความเป็นอยู่ สภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานสืบสาน
3. มีความตั้งใจจริงในการทำงาน เนื่องจากงานสืบสานเป็นงานที่มีความยากลำบาก ต้องอดทนไม่ย่อท้อ เปื่อยหน่าย ถึงแม้จะมีอุปสรรคก็ไม่ละความพยายามในการสืบสาน
4. ต้องมีความสุขมร惚ครอบ เยือกเย็น ในการสืบสานอาจต้องพบกับกล่าวของคนร้าย ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสุขมร惚ครอบไม่เชื่อใจง่ายๆ มีเหตุผล
5. มีความกล้าหาญ เนื่องจากจะต้องมีการติดตามจับกุมตัวคนร้ายมาลงโทษ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงภัยอันตรายที่อาจจะเกิดจาก การกระทำการของคนร้ายขณะที่เข้าปฏิบัติงาน เช่น ในการเข้าไปทำการสืบสานหรือติดตามกับสายลับในเขตอิทธิพลของคนร้าย หรือการปลอมตัวเข้าไปในหมู่บ้านของคนร้าย จำเป็นต้องใช้ความกล้าหาญและความพยายามหลีกเลี่ยงการต่อสู้หากเห็นว่าเสียเปรียบก็ไม่ควรแสดงความกล้าหาญเข้าทำการจนได้รับอันตราย
6. ในแห่งเกี่ยวกับจิตใจของประชาชน ความกล้าหาญอดทนของผู้ริเริ่มทำการสืบสาน ย่อมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความอบอุ่นแก่ประชาชน
7. ต้องเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบสูงเท่านั้นคนและเหตุการณ์สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ทันท่วงที ปฏิภาณไหวพริบของเจ้าหน้าที่ต้องเหนือกว่าคนร้ายหรืออย่างน้อยก็จะต้องเท่าเทียมกัน จึงจะสามารถติดตามจับกุมคนร้ายมาลงโทษได้ ปฏิภาณไหวพริบนี้เป็นสิ่งที่อาศัยการฝึกหัดฝึกฝนและความชำนาญประกอบด้วย
8. ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และวางตัวเป็นกลาง เนื่องจากผู้สืบสานเป็นบุคคลแรกที่เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาทั้งปวง โดยทำการสืบสานหาข้อเท็จจริงว่า ใครผิด ใครถูก ใครจะเป็นผู้ต้องหา มีใครเป็นพยานรู้เห็นบ้าง โดยผู้สืบสานต้องไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ฟังความข้างเดียว
9. เป็นผู้ที่มีความสัมภาระ ผู้สืบสานที่มีความสัมภาระดี ย่อมพาพิรุชจากผู้สั่งสั่งหรืออาจพบของกลางได้ง่าย การเป็นคนช่างสัมภาระ จดจำ จึงควรมีสมุดช่วยบันทึกความจำต่างๆ ไว้เพื่อประโยชน์ในการสืบสาน

10. จะต้องรู้จัคณมาก การที่ผู้ทำการสืบสานเป็นคนกว้างขวาง มีเพื่อนฝูงมาก ทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจรักใครรับนักถือ ยอมมีโอกาสได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ อีกทั้งความมีน้ำใจ เมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่ ก็เป็นสิ่งสำคัญ

11. ต้องพยายามศึกษาลักษณะภูมิประเทศ ในท้องที่ของตนให้เกิดความชำนาญคุ้นเคย เมื่อมีคดีเกิดขึ้นก็จะสามารถนึกถึงภาพของสถานที่อกร่วมจากทิศไหนและจะไปทางทิศไหน

12. ต้องเป็นคนช่างสังสัย ไม่มองข้ามสิ่งเล็กๆน้อยๆ ซึ่งในบางครั้งมีประโยชน์สำคัญต่อ คดีมาก

13. มีความละเอียดรอบคอบ ไม่ร่าจะเป็นการค้นหลักฐานก็ได้ การรับฟังพยานหลักฐานก็ได้ การค้นหาหลักฐานก็ได้ ต้องกระทำด้วยความรอบคอบ

14. ต้องรู้จักรักษาความลับ ผู้สืบสานจะต้องรู้ว่าข้อความใดควรจะต้องปิดบัง ข้อความใดควรเปิดเผย ต้องระมัดระวัง เพราะพวกรู้เรื่องมักจะระแวงและมีพวกรังสรรค์ให้

15. ต้องรู้จักรักษาความลับ ผู้สืบสานจะต้องรู้ว่าข้อความใดควรจะต้องปิดบัง ข้อความใดควรเปิดเผย ต้องระมัดระวัง เพราะพวกรู้เรื่องมักจะระแวงและมีพวกรังสรรค์ให้

16. ต้องเป็นคนที่เก็บความรู้สึกได้ดี ไม่หัวใจหัวต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้า บางครั้ง อาจจะเกิดความตื่นเต้น เกิดความรู้สึกโกรธเคือง ตื่นกลัว ผู้สืบสานต้องเก็บความรู้สึกไว้ในใจ ไม่แสดงออกทางใบหน้า หรือกิริยาทำทาง อันจะเป็นเหตุให้เสียแผนการสืบสาน

17. ต้องรู้จักปิดบังตนเอง ในกรณีที่ไม่ต้องการให้ผู้ใดทราบว่าเป็นตำรวจเพราจะจะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนได้ ทั้งนี้เพราไม่อยากเสียเวลาไปเป็นพยานและอาจกลัวว่าจะเกิดอันตรายกับตนเอง หรือบางครั้งการแสดงตนเป็นตำรวจอาจทำให้คนร้ายรู้ตัวหลบหนีไปได้

18. ต้องมีศิลปะในการพูดจาซักถาม เพื่อเป็นการโน้มน้าวจิตใจของคู่สนทนาให้ขยายความจริงอุกมาให้ได้

19. ต้องตื่นตัวต่อเหตุการณ์อยู่เสมอผู้สืบสานจะต้องสตดับตัวบังเหตุการณ์ทั่วไปเพราจะเกี่ยวกับอาชญากรรมประจำวัน ทั้งทางโทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และวิธีการของคนร้ายจะได้ปรับตัวให้ทันกับคนร้ายได้

20. สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนทุกชั้น เนื่องจากในการสืบสาน ผู้ที่ให้ข่าวอาจเป็น คนชั้นได้ก็ได้

21. มีความทรงจำดี ผู้สืบสานที่ดีจะต้องฝึกให้มีความจำจำอย่างแม่นยำ จดจำเหตุการณ์บุคคล สถานที่ เช่น คดีที่เกิดขึ้นแล้วจำให้ได้ว่าเป็นคดีอะไรใครเป็นคนร้าย วิธีการของคนร้ายเป็นอย่างไร ชอบดำเนินการในสถานที่เช่นไร เวลาไหน

22. มีการตัดสินใจดี ผู้สืบสานที่มีการตัดสินใจได้รวดเร็ว ถูกต้อง จะสามารถทำการสืบสานได้รวดเร็ว ตรงเป้าหมายและได้ผลดี

23. ไม่หุบตา ควรจะเชื่อคำบอกเล่าของผู้ใดจะต้องพิจารณาเหตุผลให้รอบคอบว่าสมควรเชื่อได้เพียงใด ควรจะได้มีการกลั่นกรองข่าวจากแหล่งข่าวอื่นมาประกอบด้วย

24. สนใจศึกษาภาษาท้องถิ่น การได้รู้จักภาษาท้องถิ่นแต่ละถิ่นจะมีประโยชน์ต่อการสืบสวน หาข่าวในท้องถิ่นนั้นๆ

25. ต้องปฏิบัติตามระเบียบคำสั่ง ผู้สืบสวนจะต้องรู้และเข้าใจขอบเขตของระเบียบคำสั่ง ต่างๆ ก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงาน เพื่อมิให้เกิดการผิดพลาด

26. ควรมีบุคลิกที่ดี การปรับตัวของผู้สืบสวน หรือการที่ผู้สืบสวนบางนายมีบุคลิกลักษณะเป็นของตนเองนั้นย่อมทำให้ผู้อื่นพบรูปเห็น หรือเจรจาด้วยความเลื่อมใสสนใจหรือนับถือมาก่อนและสามารถทำให้บุคคลนั้นๆ เปิดเผยความจริงออกมากได้อย่างไม่ปิดบัง

27. มีการเตรียมการที่ดี ผู้ที่จะทำการสืบสวนจะต้องมีการเตรียมพร้อมในด้านปัจจัยต่างๆ อยู่เสมอ เช่น การพกเงิน ความมีเงินติดกระเบื้องอยู่เสมอ และมีอยู่หลายชนิดทั้งเหรียญและธนบัตร เพื่อที่จะสามารถใช้ได้ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์และความจำเป็นเฉพาะหน้า

28. รู้จักการใช้คุณ ผู้สืบสวนควรมีผู้เป็นหูเป็นตา การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีจะทำให้ได้รับการร่วมมือที่ดี จนมีผู้กล่าวว่า “การทำตัวให้เล็ก เพื่อจะได้รับข่าวใหญ่”

29. นอกจากนี้ความสามารถส่วนตัว ประสบการณ์ของผู้สืบสวนแต่ละคนยังสามารถช่วยให้การสืบสวนคดีต่างๆ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

เทคนิคและวิธีการสืบสวน

เทคนิคและวิธีการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนและพนักงานสอบสวนในการติดตามคนหายในประเทศไทย โดยมีเทคนิค 3 ประการใหญ่ๆ คือ 1) ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารต่างๆ (Information) 2) การซักถามปากคำ (Interrogation) และ 3) เครื่องมือเครื่องใช้ชึ่งช่วยในการสืบสวน (Instrumentation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารต่างๆ (Information)

หมายถึง ความรู้ต่างๆ ที่พนักงานสืบสวนสอบสวนรวบรวมได้จากบุคคลอื่น ปกติมีอยู่ 2 ชนิดคือ

(1) ข่าวสารที่ได้จากแหล่งปกติ เช่น พลเมืองดี หลักฐานประวัติของบริษัท ห้างร้าน จากเพื่อนห่วงงานต่างๆ เป็นต้น

(2) แหล่งที่มาพนักงานสืบสวนจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษซึ่งถือว่าเป็นความรู้ ของพนักงานสืบสวนสอบสวนได้มาจากกระบวนการรับรวมจากแหล่งที่ได้เพียงเพาะไว้ เช่น สายลับ พนักงานตามบาร์ อาบอบนวด คนขับรถแท็กซี่ เจ้าของและลูกจ้างสถานที่บริการทั่วๆ ไป บุคคล พันโภช หรือผู้ที่คุ้นเคย เป็นต้น การแสวงหาข่าวสารต่างๆ ได้แก่

- ร้านตัดผมหรือร้านตัดผม เจ้าของร้านตัดผม ช่างตัดผม หรือคนงานในร้านตัดผม มักจะได้ยินได้ฟังบุคคลหลายประเภทที่มาดัดผมพูดคุยกัน ถ้อยคำที่พูดอาจดูดหูและมีประโยชน์ในการสืบสาน ยิ่งเป็นร้านตัดผมหรือเสริมสวยความงามสตรียิ่งเป็นแหล่งนัดพบและสนทนากันถึงเรื่องราวของบุคคลอื่นยิ่งกว่าที่อื่น

- พ่อค้าหรือคนขายของ อาจสังเกตลักษณะอันผิดสังเกตบางประการของลูกค้าหรือผู้ที่มาซื้อของ เช่น มีเงินมากกว่าปกติ หรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือยให้สงสัยว่าอาจได้มาโดยไม่สุจริต

- ในตั้งคับหรือคบหาเรื่อง สถานที่เด่นรำ ร้านขายสุราอันเป็นสถานที่หย่อนใจเจ้าของผู้จัดการ หรือคนในสถานที่เหล่านี้ ย่อมรู้จักบุคคลที่เข้ามาเที่ยวเตร่ และอาจรู้ความเป็นไปของบุคคลเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี

- ร้านถ่ายรูป เจ้าของร้านอาจรู้เรื่องราวเกี่ยวกับรูปภาพของบุคคลที่มาจ้างถ่ายรูป ล้าง อัด หรือมีรูปที่บุคคลมาถ่ายไว้

- พนักงานของบริษัทต่างๆ บุคคลเหล่านี้อาจจำลักษณะพิเศษหรือแปลกประหลาดของบรรดาพนักงาน กระเปาเดินทาง หรืออาจจำผู้โดยสาร และบุคคลที่มาส่งผู้โดยสารได้หากบุคคลหรือพนักงานดังกล่าวอยู่ในข่ายของการสืบสวนแล้ว พนักงานเหล่านี้อาจให้ความสว่างแก่ผู้สืบสวนได้

- โรงพยาบาล ทันตสถาน แพทย์ ทันตแพทย์ ตลอดจนบุคคลที่ทำงานในสถานที่ดังกล่าวอยู่รู้จักตัวบุคคล ที่อยู่ ตลอดจนความเป็นไปและนิสัยใจคอของบุคคลในเขตท้องที่ที่ตนต้องทำงานเกี่ยวข้องด้วย

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คนขับแท็กซี่ คนงานตามอู่ซ่อมรถยนต์ โรงงานอุตสาหกรรม ร้านซ่อมอาวุธปืน ช่างประปา ไฟฟ้า ผู้มีอาชีพเป็นเลขาธุการ เหล่านี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการสืบสวนทั้งสิ้น แม้แต่ผู้ต้องหาบางคนที่ถูกควบคุมอยู่ตามสถานีตำรวจนครีก็อาจรู้ความเป็นไปและความเป็นจริง ในคดีที่เกิดขึ้น ตลอดจนรู้จักผู้ทำคดีอื่นๆ ได้ หากผู้สืบสวนได้ให้ความเห็นอกเห็นใจในหน้าที่ตามสมควร ก็อาจจะเกิดประโยชน์ได้เช่นกัน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสังคมที่อาจให้ประโยชน์ในการสืบสวนได้เมื่อน้อย

ในจำนวนเครื่องมือสืบสวนทั้ง 3 อย่างนั้น แต่ที่ปรากฏข่าวสาร (Information) เป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะสามารถให้คำตอบได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด ใครเป็นผู้รู้เห็น การที่จะทราบว่าใครเป็นผู้กระทำผิดหรือใครเป็นผู้รู้เห็นในการกระทำผิด หรือผู้กระทำผิดมีสาเหตุในการกระทำความผิดนั้นต้องสอบถามจากผู้รู้เห็น หรือจากผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ซึ่งเป็นการได้ข่าวที่ง่ายและสะดวก เมื่อรู้ว่าผู้ใด หรือสงสัยคนใดเป็นผู้กระทำผิดก็สามารถตั้งแนวในการสืบสวนได้ ตามลำดับชั้นต่อไปอย่างถูกต้อง มิใช่เป็นการทดลองซุ่มไปเรื่อย ซึ่งบางครั้งอาจกล่าวได้ว่าในคดีความผิดที่ประกอบโดยอาชญากรรมมีอาชีพ คดีผาตกรรม หรือคดีซึ่งคนร้ายมีประวัติการกระทำผิดมาแล้ว คดีอาจคล้ายได้ด้วยข่าวเล็กๆน้อยๆ จากคนพื้นท้อง จากพวากเสพหรือติดยาเสพติดให้โทษ

จากคำสอนนาทีฟังได้จากพนักงานตามบาร์หรือในต่อคับ อาจอุบัติที่อยากรู้อยากเห็นการหาข่าวนั้น อาจจะไปด้วยตนเอง หรือใช้บุคคลอื่นไปปกปิด ซึ่งมีอยู่หลายวิธีในการติดตามข่าว เช่น

- การเฝ้าจุดและสะกดรอย คือมองอย่างใกล้ชิดตามผู้กระทำความผิดหรือผู้สมคบ หรือผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เพื่อสืบสวนไปถึงบุคคลและข้อเท็จจริงอื่นๆเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่แน่ชัด การเฝ้าจุดจะต้องใช้ความอดทนและพากเพียร ต้องอาศัยความชำนาญ มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

- วิธีนักต่อ คือการใช้บุคคลเข้าไปเป็นสายเพื่อล่อลงให้คนร้ายหรือผู้ต้องสืบสวนหลงเชื่อ แสดงตัวหรือเผยแพร่วิธีการที่ผู้สืบสวนพึงประสงค์ออกเพื่อทำการจับกุมหรือปราบปรามหลักฐานในการกระทำผิดนั้น

- การเข้าเกลี้ยง คือการปลอมตัวระหว่างเข้าไปติดต่อกับคนร้ายโดยตรงหรือสังสัยการหาข่าวนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าจุดหรือสะกดรอย วิธีนักต่อหรือวิธีเข้าเกลี้ยวนั้นจะต้องอาศัยการอ่อนไหว (UNDERCOVER) ซึ่งเป็นเทคนิคการปฏิบัติงานทางราชการสืบสวนชั้นสูง เพื่อเป็นการปกปิดวัตถุประสงค์ที่ต้องการในระหว่างที่ค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน การอ่อนไหวจะต้องคิดคาดการณ์ล่วงหน้า กำหนดรูปแบบที่จะต้องนำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่างๆ ขณะปฏิบัติ เมื่อพบปัญหาตรงกับที่คาดการณ์ไว้จะได้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามแบบแผนไว้แน่นอนตายตัว เนื่องจากสาเหตุอาจเปลี่ยนแปลงแล้วไม่สามารถยึดหยุ่นได้ ความสำคัญมักอยู่ที่การสื่อสารนับตั้งแต่การมองตาและบทสนทนา โดยปฏิการเตรียมตัวมาดีและมีประสบการณ์จะทำให้สามารถประสบความสำเร็จ ในการอ่อนไหวแต่ละครั้งจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ความเหมาะสมของตัวผู้ปฏิบัติ เช่น รูปร่าง การแต่งกาย
- ความเหมาะสมระหว่างตัวผู้ร่วมปฏิบัติในทีมงาน สอดคล้องกันหรือไม่
- ความเหมาะสมกับสถานที่ เวลา และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นหรือไม่

เทคนิคในการอ่อนไหว

(1) การปลอมแปลงตัว อย่าให้มีร่องรอยของความเป็นเจ้าหน้าที่ เช่น ท่าทางไม่พกบัตรประจำตัวราชการ ต้องแน่ใจว่าแบบของเครื่องแต่งกายต้องให้สมเหตุสมผล และต้องทำตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

(2) ในระหว่างติดต่อกับฝ่ายตรงข้าม ต้องมีความเชื่อมั่นว่าติดต่อในลักษณะของความเป็นมิตร แต่อย่าปล่อยตัวให้สนใจเกินควร อย่าแสดงเกินบทที่ได้รับมอบหมาย ถ้าจำเป็นก็ให้แสดงท่าทางเป็นนักเลง

(3) วิธีได้ข่าวที่ต้องการ อย่าพูดเกินกว่าจำเป็น กระตุ้นให้ฝ่ายตรงข้ามพูดออกมากแต่อย่าป้อนคำถามมากนัก คะยั้นกะยอให้ฝ่ายตรงกันข้ามดีมีให้มากๆ แต่ตัวเองอย่าดีมีมาก

(4) พยายามติดต่อกับทีมสะกดรอย ต้องมีการนัดหมายเรื่องสัญญาณกันไว้ก่อน หาทางพบกนในจุดที่กำหนดไว้ หากจะมีการเคลื่อนไหว ย้ายสถานที่ให้กระทำช้าๆ หรือถ้าจำเป็น ก็หาทางหนีวงหนีไว้ไว้ เพื่อให้ทีมสะกดรอยติดตามได้ทัน

ข้อห้าม ผู้ปฏิบัติอย่าฝ่าฝืนกฎหมายและแตะต้องตัวเป้าหมาย ให้คำนึงเสมอว่า ปกติแล้วคนร้ายจะเชื่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่แล้ว เว้นแต่ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเองจะแสดงออกอย่าง ผิดปกติ เมื่อเสร็จภารกิจแล้ว ผู้ปฏิบัติต้องรายงานผลทางบวกและทางลบให้เพื่อนร่วมทีมงาน ทราบ เพื่อเกิดความมั่นใจและลดความตื่นเต้นในขณะทำงาน และนำมาปรับเพื่อการทำงานครั้ง ต่อๆไป จะได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การสืบสวนในลักษณะเป็นสายลับ (UNDERCOVER) การสืบสวนในลักษณะ สายลับคือ กรรมวิธีทางการสืบสวนวิธีหนึ่ง ใช้วิธีปลอมแปลงและอ้างข้อแก้ตัวกลบกันต่างๆ เพื่อทำให้ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นอาชญากรไว้วางใจ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อทราบว่ากำลังมีการวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรมหรือมีการประกอบ อาชญากรรมนั้นแล้วหรือไม่
- 2) เพื่อให้ทราบผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด
- 3) เพื่อหาพยานหลักฐานแสดงต่อศาล
- 4) เพื่อค้นหาของผิดกฎหมายหรือทรัพย์สินที่ถูกขโมย
- 5) เพื่อกำหนดเวลาที่เหมาะสมสำหรับเข้าจู่โจมสถานที่ที่ตัวการซบม้วสุมหรือ เพื่อเข้าจับกุมตัวการสำคัญ

การสร้างสายลับ หรือแหล่งข่าว สายลับเป็นแหล่งข่าวชนิดหนึ่งซึ่งผู้สืบสวน จะต้องปกปิดแหล่งข่าวชนิดนี้เป็นความลับถ้าเปิดเผยจะทำให้สายลับดังกล่าวสามารถหาข่าวได้ อีกและอาจเป็นอันตรายแก่ตัวสายลับเอง

สายลับแหล่งข่าวอาจได้จาก

1) ผู้ต้องการให้ข่าวโดยประสงค์ค่าตอบแทน ผู้สืบสวนพึงระมัดระวังผู้ให้ข่าวชนิดนี้ บางครั้งอาจเป็นข่าวลวง หรือข่าวเท็จ โดยผู้ให้ข่าวสร้างขึ้นเพื่อหลอกเอาเงินหรือผลประโยชน์ บางครั้งอาจหลอกผู้สืบสวนให้ตกเป็นเครื่องมือเพื่อการแก้แค้นหรือทำลายล้างคู่แข่ง

2) ผู้ต้องการให้ข่าวโดยหวังดี ไม่ประสงค์ค่าตอบแทน อย่างไรก็ตามผู้สืบสวน จะต้องตรวจสอบข่าวทุกครั้ง ข่าวที่ให้อ้าเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ เช่น กรณีผู้ให้ข่าวเป็นโรคจิต

3) การสร้างสายลับหรือผู้ให้ข่าวไว้ตามจุดต่างๆ ที่เป็นแหล่งม้วสุมของมิจฉาชีพ เช่น ตามบ่อนการพนัน สถานบริการ ช่องโสเกน โรงรับจำนำ เพื่อให้คอยส่งข่าวที่เป็นประโยชน์ โดยผู้สืบสวนอาจจะพัฒนาบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่นั้นเพื่อให้คอยส่งข่าวให้ หรือ อาจจะส่งเข้าไปอยู่ในสถานที่ดังกล่าว

4) สายลับอาชีพ ปัจจุบันมีบุคคลประเภทหนึ่งยึดการให้ข่าวเป็นอาชีพ หรือเรียกว่า เป็นอาชีพขายข่าว สายลับประเภทนี้บางครั้งก็เชื่อถือได้ บางครั้งก็เชื่อถือไม่ได้ ผู้สืบสวนจะต้อง

ตรวจสอบความถูกต้องของข่าวก่อนเสนอ บางครั้งข่าวเดียวกันผู้ให้ข่าวอาจนำไปขยายผลอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดความเข้าใจผิดถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ปรากฏ ขัดเจนนั้นจะต้องใช้วิธีต่างๆ ตามที่ก่อ威名มาแล้ว ซึ่งบางครั้งอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการใช้สายลับ เพื่อสำหรับตัวต่อฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย วิธีใช้สายลับ ขอบเขตที่ต้องจะใช้สายลับนั้นแตกต่างกัน อย่างมากมายในหน่วยงานของตัวจ่าๆ เช่น

- ตัวจ่าฝรั่งเศสใช้สายลับอย่างกว้างขวางและมีสายในข่ายงานซับซ้อน
- ตัวจ่าอเมริกาเอาอย่างตัวจ่าอังกฤษ พยายามใช้สายลับน้อย
- ตัวจ่าอังกฤษพยายามจะไม่ใช้เลย แต่ยังคงใช้อยู่บ้าง

ดังนั้น เมื่อพูดถึงสายลับเข้าใจว่าทุกคนพึงรังเกียจ เพราะในอดีตสายลับได้สร้างพฤติกรรมอันไม่ดีงามมาแล้วหลายประการ จึงยังคงอยู่ในจิตใจของคนทั่วไป พฤติกรรมอันไม่ดี งานซึ่งสายลับได้กระทำแล้วในอดีต เช่น

- สายลับเป็นพวกราชญากร จึงรู้การกระทำผิด
- หวังสินเจ้ารังวัลเป็นอาชีพ
- เพื่อการแก้แค้น
- เพื่อให้เกิดความหวาดเกรงแก่ผู้สูงศรี เกรงถูกใส่ความ
- ทำลายชื่อเสียงของตัวจ่าฯ

อย่างไรก็ตามในวงการสายสืบที่ดีนั้น ทราบกันดีอยู่แล้วว่า เหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายมาแล้วในอดีตเป็นเพราะความไม่จัดเจนในการใช้สายลับ และรู้ไม่เท่าทันและมีนิสัยปองกัน การใช้สายลับก็ยังมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย และในปัจจุบันเรามีวิทยาการตัวจ่าเข้าช่วยเหลือการสืบสวนอย่างมาก จึงควรพิจารณาใช้สายลับแต่เฉพาะที่จำเป็น ในเมื่อวิทยาการไม่อาจชี้ให้เราเห็นชัดในการกระทำผิดเท่านั้น

2) การซักถามปากคำ (Interrogation)

หมายความถึง การซักถามปากคำเจ้าทุกชี๊ พยานหรือผู้ต้องสงสัย โดยหลักการแล้ว มุ่งหมายถึงการซักถามด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าใครเป็นผู้กระทำผิด และเพื่อหลักฐานพิสูจน์การกระทำผิดของผู้กระทำผิด และเพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์การกระทำผิดของผู้ต้องหา มิได้มุ่งหมายถึงการสอบถามด้วยวิธีการบันทึกปากคำให้เป็นหลักฐานในสำนวนการสอบสวนแต่ประการเดียว แต่หมายความถึงการซักถามขั้นต้น โดยไม่จำกัดสถานที่ด้วย เช่น การซักถามปากคำผู้เกี่ยวข้องในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งอาจเป็นตัวจ่าไม่ว่าจะเป็นชั้นยศใด และการซักถามของพนักงานสอบสวนก่อนจดบันทึกปากคำให้การ ในต่างประเทศเข้าแบ่งเรียกวิธีการตามปากคำ 2 อย่างคือ **Interrogation** ได้แก่ การซักถามปากคำผู้ต้องหาในคดีอาญาและพยานบุคคล ซึ่งปิดบังสำหรับความจริงของรูปคดี ส่วนอีกอย่างหนึ่งคือ **Interview** ได้แก่ การซักถามพยานบุคคลโดยทั่วไปการซักถามปากคำเป็นเครื่องมือของพนักงานสอบสวน ซึ่งหมายความรวมถึงการสอบปากคำพยานผู้ต้องสงสัยอย่างมีความชำนาญ ความสำเร็จในเรื่องราวของข่าวสารนั้น

ขึ้นอยู่กับความเฉลี่ยวลาดของการหาแหล่งข่าว การซักถามหรือการสอบถามปากคำจะได้ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ซักถามนั้นเอง ความสามารถในการอ่านใจของผู้ถูกสอบถามและสามารถที่มีคุณค่าที่สุดของพนักงานสอบสวน ดังนั้น พนักงานสืบสวนและสอบสวนที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นผู้ซักถามที่มีความสามารถและได้ผล ซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังนี้

(1) รู้หลักจิตวิทยา คือความสามารถอ่านใจของผู้ถูกสอบถามและสามารถกระทำตัวเป็นนักแสดง หรือนักธุรกิจได้ เพราะผู้ถูกซักถามยอมมีจิตใจแตกต่างกัน บางคนชอบปลอบบางคนชอบชู และบางคนชอบสุภาพอ่อนโยน

(2) มีความรู้ทั่วไปกว้างขวาง เพราะเกี่ยวกับจะต้องซักถามคดีไม่จำกัดประเภทและจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ในเรื่องทั่วๆไปเพิ่มเติมอยู่เสมอ

(3) มีเชาว์ไว ให้พริบดี เพราะการซักถามปากคำมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นมากร้ายต้องวิจัยค้นคว้าหาเหตุผลเพื่อขอปัญหาอยู่เสมอ ต้องรู้สึกสนใจและกระตือรือร้น แต่ไม่แสดงกิริยาอาการช่มชักอื่น

(4) บุคลิกภาพดี ผู้ซักถามปากคำแต่ละคนควรมีบุคลิกภาพที่เป็นที่น่าเลื่อมใส และยำเกรงแก่ผู้ที่จะถูกซักถาม มีลักษณะเป็นผู้นี้เป็นผู้นั้น แต่ต้องอ่อนโยน และสามารถแสดงความเห็นออกเห็นใจในตัวผู้ถูกซักถามได้เป็นอย่างดีด้วย

(5) มีความพากเพียรพยายาม ผู้ซักถามปากคำจะต้องมีมานะบากบั้นในการที่จะซักถามให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องอยู่เสมอ เพราะผู้ถูกซักถามอาจให้การสับสนวากวน บางครั้งนึกเหตุการณ์ไม่ออกและบางครั้งอาจให้ถ้อยคำคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงโดยไม่ได้ตั้งใจ

(6) รู้จักทำความเชื่อมโยง คือรู้จักแสดงความสัมพันธ์เป็นกันเองกับผู้ถูกซักถามปากคำ หากผู้ถูกซักถามไม่แสดงความเป็นกันเองกับตนก็ย่อมจะไม่เต็มใจให้ข้อเท็จจริงอันถูกต้องแก่ผู้ซักถาม

(7) มีวิจารณ์ ผู้ซักถามจะต้องไม่ให้คำสัญญาแก่ผู้ถูกซักถามในสิ่งที่ตนปฏิบัติไม่ได้จะรับปากได้ก็เฉพาะสิ่งที่ตนทำให้ได้เท่านั้น หากยอมให้สัญญาในสิ่งที่ทำไม่ได้ผู้ถูกซักถามอาจเกิดความสงสัยและขาดความไว้วางใจในตัวผู้ถูกซักถาม

(8) สามารถในการสังเกตและอ่านกิริยาท่าทีผู้ถูกซักถาม คือ รู้จักสังเกตปฏิกิริยาของผู้ถูกซักถามต่อข้อซักถาม และสามารถเข้าใจความหมายของอาการปฏิกิริยานั้นๆ

วิธีดำเนินการซักถามปากคำเจ้าทุกข์และพยาน

ในการซักถามปากคำพยานบุคคลในคดีอาญามักประภูมิอยู่เนื่องๆว่า มีบุคคลไม่ใช่น้อยให้การบิดเบือนอ้างพรางข้อเท็จจริงของคดีซักถาม มักได้แก่ผู้ที่กลัวผู้ต้องหากลับมาแก้แค้น ภัยหลังผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องญาติกับผู้ต้องหา ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นพี่น้องพี่น้องของผู้ต้องหา ผู้ที่ไม่นำพาต่อสังคม และผู้เห็นด้วยที่เป็นศัตรุ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ ผู้ซักถามจะต้องใช้อุบາຍให้พริบหาซ่องทางซึ่งจะให้เห็นผิดเป็นชอบเริ่มแต่การปลอบโยน การรองรับความปลอดภัย ตลอดจนการ

ซึ่งให้เห็นว่า การให้ถ้อยคำที่เป็นเท็จเป็นความผิดต่อกฎหมายอย่างใด อนึ่งในคดีที่มีพยานหรือผู้ต้องสงสัยหลายคนในโอกาสแรกที่ไปถึงที่เกิดเหตุควรหาทางป้องกันมิให้หนีหรือปรึกษาหารือกันได้ผู้ซักถามปากคำถือหลักการดำเนินการซักถามปากคำเจ้าทุกข์หรือพยานต่อไปนี้

(1) ควรซักถามปากคำเมื่อได้ผู้ซักถามควรรับฟังดำเนินการซักถามปากคำเจ้าทุกข์และพยานโดยเร็วที่สุดที่จะเร็วได้ภายในหลังเกิดเหตุ เพราะสามารถจำเหตุการณ์ได้ดีอยู่ ความรู้สึกนึกคิดที่บิดเบือนข้อเท็จจริง

(2) การเตรียมการล่วงหน้า ก่อนลงมือซักถามปากคำ พยานควรเตรียมข้อเท็จจริงที่หาไว้ได้แล้วให้พร้อมและเตรียมการจะประเด็นข้อซักถามให้เรียบร้อย โดยพิจารณา ว่าพยานปากนี้รู้เห็นเหตุการณ์ตอนใดควรจะได้ข้อเท็จจริงจากพยานตอนใดบ้าง มีฉะนั้นอาจพลั้งเพลอผ่านประเด็นสำคัญๆ บางตอนไปเสียก็ได้

(3) แสดงความเป็นกันเอง ระยะก่อนลงมือซักถามควรถือโอกาสสนทนาระบุความสุขดิบ ทำนองแสดงความเป็นกันเองเสียก่อน หากเริ่มซักถามปากคำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดีทันทีอาจจะเกิดอารมณ์รึ่งเครียดไม่เต็มใจ เปิดเผยข้อเท็จจริงก็ได้ และก่อนลงมือซักใช้ไม่เรียงก์ควรให้ผู้ที่ถูกซักถามเล่าเรื่องพฤติการณ์ที่ได้ประสบการณ์ที่ได้มาโดยตลอดเสียก่อน

(4) คุณผู้ถูกซักถามให้ให้การตามประเด็น ผู้ถูกซักถามส่วนมากมักจะให้การเล่าย่อๆ นอกเรื่องนอกร้าว ผู้ซักถามจะต้องพยายามให้เข้าประเด็นอยู่เสมอ

(5) ผู้ถูกซักถามให้การขัดกัน โดยปกติคำให้การของบุคคลที่ได้อยู่ในเหตุการณ์เดียวกันเวลาเดียวกันที่ต้องตามข้อเท็จจริงจะต้องสอดคล้องต้องกัน ถ้าหากปรากฏว่าขัดกันแล้ว ผู้ซักถามจะต้องซักถามให้เห็นข้อเท็จจริงอันสำคัญของคดีเสมอไป

(6) อย่าถามนำ การซักถามนำเป็นเชิงให้คำตอบเสียเอง จะทำให้ข้อเท็จจริงเสียไป และอาจทำให้ตั้งรูปคดีผิดพลาด

(7) ควรตั้งปัญหาซักถามที่ละเอียด อย่าถามโดยตั้งคำถามซ้อนขึ้นมาหลายๆ ข้อ พัวพันๆ กัน

(8) ควรตั้งปัญหาซักถามที่เข้าใจง่าย อย่าใช้คำถามคำตอบเข้าใจยาก

(9) บุคคลประเภทตอบไม่รู้ไม่เห็น พวgnี้มักจะได้แก่บุคคลที่ไร้การศึกษา เพราะบุคคลพวgnี้มักครุ่นคิดว่าการที่เออตัวเข้ามานุกพันกับคดีนับเป็นเรื่องที่หาทุกข์ไปตัวมากกว่า จึงไม่ค่อยเต็มใจให้ปากคำต่อผู้ซักถาม ผู้ซักถามจะต้องแสดงความเป็นกันเองให้มาก และต้องป้อนคำถามในทำนองคบยั้นคายอเป็นพิเศษ และต้องใช้คำถามสกัด อย่าให้มีทางตอบว่าไม่รู้ไม่เห็น ทั้งๆ ที่รู้เห็นอยู่

(10) บุคคลประเภทเนยเมยต่อข้อซักถาม พวgnี้มักตอบเลี่ยงๆ พวgnี้ไม่เป็นประเด็นที่ต้องการ ควรหาวิธีเข้าถึงอารมณ์ให้ตอบข้อซักถามให้ละเอียดได้ โดยการเยินยอดให้เกิดความภาคภูมิใจในการที่เข้าได้ให้ข้อเท็จจริง ควรกระตุนให้ให้การโดยวิธีเน้นให้ความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ได้รู้เห็นมา

(11) บุคคลประเภทที่เหล่าเมียฯ ควรให้คำเบินຍອมาก ๆ บางครั้งอาจได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องชัดเจนมากกว่าคนธรรมดากثيرไม่มากก็ได้

(12) บุคคลประเภทช่างพูด ผู้ซักถามจะต้องใช้วิธีดักครอบรัดให้เข้าประเด็นอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้พูดเพ้อเจ้อ นอกรีตโนกรอยไป

(13) บุคคลประเภทตรงไปตรงมา บุคคลที่ให้ความร่วมมือต่อข้อซักถามตรงไปตรงมาเป็นประโยชน์แก่คดีมาก หากเป็นพยานปากสำคัญในคดีจะเป็นประโยชน์ยิ่ง ถ้าเป็นบุคคลที่มีเชาว์ดีจะซักถามให้ได้ข้อเท็จจริงได้ไม่ยาก แต่ก็ควรซึ่งให้ผู้ถูกซักถามเข้าใจเสียก่อนว่าเป็นหน้าที่ของผู้ซักถามที่จะต้องค้นคว้าหาข้อเท็จจริงของคดีที่ต้องซักใช้ให้เรียงหาเหตุผลประกอบบางประการก็เพื่อความแจ่มชัดของรูปคดี หากมีเจตนาไม่น่าเชื่อถืออย่างใดไม่

(14) บุคคลประเภทกล่าวเท็จ หากผู้ซักถามให้ถ้อยคำโดยเห็นได้ชัดว่าเป็นความเท็จ ควรปล่อยให้การจนจบเรื่อง ผู้ที่กล่าวเท็จมักจะแสดงท่าทางสะทกสะเทินประหม่า หรือแสดงความรู้สึกอกอกมาในขณะที่พูดไม่จริง เช่น จับเก้าอี้แน่น เหงื่อตก กลืนน้ำลายบ่อย และริมฝีปากแห้ง ฯลฯ

(15) พยานประเภทตื่นเต้นและขาดกลัว พยานประเภทนี้ผู้ถูกถามปากคำจะต้องพยายามผูกมิตรและแสดงความเป็นกันเองให้มาก และควรลองใจด้วยว่าผู้ซักถามจะปักปิดคำให้การไว้เป็นความลับไม่เปิดเผยแพร่รั่วหาย

การพิจารณาความน่าเชื่อถือของพยาน

หลังจากสัมภาษณ์แล้ว ถ้าเป็นเรื่องใหญ่สับซ้อน เจ้าหน้าที่ต้องการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของพยานว่ารู้จักเหตุการณ์ด้วยตนเองจริงหรือไม่ พยานบังเอิญไปอยู่ในตำแหน่งที่เห็นหรือได้ยินสิ่งที่เจ้าหน้าที่สืบสวนได้พังอย่างไร ทำไม่ถึงได้นึกถึงเหตุการณ์และเวลาที่เกิดเหตุได้ พยานอยู่ในตำแหน่งใดจึงได้เห็นเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ อยู่ในตำแหน่งนั้นเมื่อใดและออกจากสถานที่เกิดเหตุไปอย่างไร-เมื่อใด โดยเจ้าหน้าที่สืบสวนต้องหาคำตอบที่มีเหตุผลของคำตามดังต่อไปนี้

(1) พยานมาจากที่ไหน

(2) พยานกำลังจะไปไหน

(3) พยานอยู่ที่ไหน เวลาเท่าไร และพยานกำลังทำอะไรอยู่ในขณะเกิดเหตุ ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องส่วนใหญ่ที่พยานเล่า

(4) ลักษณะร่างกายกับการมองเห็นประกอบภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพยานจะเห็นได้หรือไม่ ภูมิประเทศของสถานที่เกิดเหตุ ความมาก-น้อยของแสงสว่างในเวลากลางคืน และการรับ光นได้ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับเหตุการณ์

(5) ส่วนประกอบที่มาพ้องกัน เช่น สาเหตุที่พยานมาอยู่ในบริเวณนั้น

(6) การปฏิบัติตัวขณะให้การเป็นพยาน กิริยาอาการ

(7) ชื่อเสียงในด้านความซื่อสัตย์ และการพูดตรงไปตรงมา ชื่อเสียงทางสังคมของพยาน

ตามปกติแล้วไม่แนะนำให้สัมภาษณ์พยานช้าแล้วช้าเล่า เว้นแต่การขาดความน่าเชื่อถือของพยานอาจจำเป็นต้องสัมภาษณ์ใหม่ โดยการสร้างประเด็นอื่นขึ้นมาไม่ให้พยานรู้สึกตัวว่าแท้จริงคือการสัมภาษณ์ช้า เช่น พยานอีกคนหนึ่งเปิดเผยเรื่องที่ขาดไป การสัมภาษณ์ใหม่ก็มีโครงสร้างเหมือนกับการสัมภาษณ์ขั้นพื้นฐาน แต่ขอบเขตการสอบถามควรจำกัดอยู่ในปัญหาที่เข้ามาเกี่ยวข้องหรือขัดแย้ง ซึ่งค้านกับเนื้อหาที่ได้สัมภาษณ์ไปแล้ว

วิธีการดำเนินการซักถามปากคำผู้ต้องหา

(1) การเตรียมข้อเท็จจริง ผู้ซักถามควรได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามรูปคดีเสียก่อน ตลอดจนควรทราบประวัติความเป็นมาของผู้ต้องหาอีกด้วย หากผู้ต้องหาเกิดความรู้สึกว่าผู้ซักถามรู้รายละเอียดเกี่ยวกับคดีก็ไม่กล้ากล่าวเท็จได้ง่ายนัก

(2) จำนวนผู้ซักถามปากคำ โดยปกติควรมีผู้ซักถามผู้ต้องหาเพียงคนเดียวและควรอยู่กับผู้ต้องหาตามลำพังภายใต้ห้องสอบสวน ผู้ต้องหาอาจเปิดเผยความจริงได้มาก ทำนองเดียวกันกับเพื่อนฝูงที่บอกความลับแก่กันก็หาได้พูดบอกต่อหน้าผู้อื่นไม่ ถ้าจำเป็นต้องมีผู้ซักถามมากกว่า 1 คน ก็ไม่ควรเกิน 2 คน ระวังการขัดจังหวะระหว่างกันของให้มาก และไม่ควรคุยกันถึงรูปคดีต่อหน้าผู้ต้องหา เพราะผู้ต้องหาอาจนำเอาไปใช้เป็นหลักในการต่อสู้คดีได้

(3) การจัดเก้าอี้นั่ง เก้าอี้สำหรับผู้ต้องหาไม่ควรมีพนักเท้าแขนและพนักที่พิงที่ตั้งตรงเพื่อป้องกันผู้ต้องหามีโอกาสพักอารมณ์ ผู้ซักถามควรนั่งตรงข้ามกับผู้ต้องหา ห่างกันระยะ 2-3 ฟุต ไม่มีสื่อกำบังระหว่างกลาง เพื่อจะได้มองเห็นความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประสาทของผู้ต้องหาได้ชัดเจน เมื่อการถามปากคำดำเนินไปแล้วเข้ารูปเข้ารอยแล้ว ควรเลื่อนเก้าอี้ให้ชิดตัวผู้ต้องหาเข้าไปอีก ผู้ซักถามไม่ควรลุกจากโต๊ะหรือเดินไปมาเพราะแสดงว่าผู้ซักถามไม่มีความอดทน จะเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาคิดว่าหากทนายความต่อไป อีกไม้ช้าผู้ซักถามก็คงเลิกซักถามไปเอง

(4) ควรจดบันทึกปากคำเมื่อได้ เมื่อเริ่มดำเนินการซักถามปากคำนั้นผู้ซักถามไม่ควรจดบันทึกปากคำทันที แม้ปากกากะและสมุดบันทึกก็ไม่ควรวางไว้ให้ผู้ต้องหาเห็น ควรซักไว้แล้วเรียงปากเปล่าให้ได้ความแน่ชัดโดยตลอดเสียก่อน เพราะการบันทึกปากคำทำให้ผู้ต้องหาครุ่นคิดอยู่เสมอว่าจะเป็นหลักฐานมัดตัวเอง อารมณ์ครุ่นคิดดังกล่าวอาจทำให้ผู้ต้องหากลับใจไม่และความจริงได้ง่าย การบันทึกปากคำควรดำเนินการภายหลังที่ถามปากคำผู้ต้องหานานหมดสิ้นกระแสความแล้ว

(5) ท่าทีของผู้ซักถาม ผู้ซักถามควรแสดงท่าทีให้ปราณีแก่ผู้ต้องหาว่า ตนนั้นต้องการซักไว้แล้วเรียงคันหาความจริงเท่านั้น ไม่ได้มุ่งหวังคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นใหญ่

(6) การแต่งกายของผู้ซักถาม ในต่างประเทศผู้ซักถามปากคำผู้ต้องหาไม่นิยมสวมเครื่องแบบ เพราะจะเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้ต้องหาร้าวหลีกอยู่เสมอว่าเขตกอยู่ในฐานะถูกควบคุมตัว หากจำเป็นต้องแต่งเครื่องแบบก็ควรถอดชองปืนพกและอาวุธออกเสีย การแต่งกายต้องให้เป็นส่งาน่าเกรงขาม

(7) การหลีกเลี่ยงคำพูดบางอย่าง ผู้ชักถามควรเลี่ยงไม่ใช้คำพูดที่ก่อความหวาดหวั่น กับผู้ต้องหา เช่น คำว่า ผ่าคนตาย ควรพูดว่า ยิงหรือแทง ถ้าว่า ขโมย ควรพูดว่า เอาไปคำรับสารภาพควรพูดว่า บอกความจริง คำว่ากำลังพูดเท็จจริง ควรพูดว่า ยังไม่ให้ความจริงโดยตลอด

(8) ควรระวังการสูบบุหรี่ ระหว่างชักถามปากคำผู้ต้องหา ผู้ชักถามควรระวังการสูบบุหรี่ เพราะจะเป็นทางให้ผู้ต้องหาขอโอกาสขอสูบบ้าง การสูบบุหรี่จะทำให้ผู้ต้องหาได้รู้สึกผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียดได้ ถ้าจำเป็นต้องสูบบุหรี่จริงๆ ก็ควรสูบให้น้อยที่สุด แต่ควรยืนบุหรี่ให้ผู้ต้องหาสูบด้วยเป็นการแสดงการผูกมิตรและแสดงความเป็นกันเอง

(9) ใช้คำถามที่เหมาะสม ผู้ถามปากคำควรเลือกใช้คำถามด้วยภาษาที่เหมาะสมกับฐานะผู้ต้องหา เช่น คนไร้การศึกษา ก็ควรถามด้วยคำถามง่ายๆ หรือภาษาที่พูดกันรู้ในหมู่พวกรเขา

(10) การแสดงความเห็นอกเห็นใจ เป็นวิธีหนึ่งที่จะได้เรื่องราวจากผู้ต้องหา ทำให้ผู้ต้องหารู้สึกถึงเจตนาดีของผู้ชักถาม โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่ได้กระทำผิดเป็นครั้งแรก กระทำผิดเนื่องจากบันดาลโถสະและกระทำผิดเนื่องจากความเจ็บแคน เป็นประเภทที่ต้องแสดงความเห็นอกเห็นใจเป็นพิเศษ

(11) การบอกผู้ต้องหาของเรื่องความเห็นอกเห็นใจของไทย ถ้าเป็นคดีเล็กน้อยก็อาจพูดปลอบใจผู้ต้องหาได้ว่าไทยทั้งที่เพียงเล็กน้อยไม่ควรวิตก เมื่อผู้ต้องหาเห็นว่าความผิดที่ตนกระทำลงไม่หนักหนาอะไรก็จะมีใจเล่าเหตุการณ์ได้มากขึ้น แต่เป็นคดีที่เป็นโภชนาคก็ควรเลี่ยงไม่พูดเรื่องโภชนาคผู้ต้องหา

(12) การยกย่องเยินยอดผู้ต้องหา ผู้ต้องหาควรได้รับการปฏิบัติและพูดจาที่สุภาพ อ่อนโยน โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นความผิดชนิดใด และผู้ต้องห้าอยู่ในฐานะเช่นไร เช่นคำว่า ผม คุณ ครับ ควรนำมาใช้ ควรหาทางใช้ในการเยินยอดให้ผู้ต้องหารู้สึกภูมิใจในตนเอง หรือในครอบครัวของเขานิความเฉลี่ยวนิดนิดของเข้า ความมีรูปร่างหน้าตาดี ท่าทางดีและความรู้ความสามารถต่างๆ ของเขายุลฯ โดยระมัดระวังใช้คำเยินยอดที่เป็นจริง จะทำให้สามารถชุดคันความจริงต่างๆ จากผู้ต้องหาได้มาก

(13) เมื่อผู้ต้องหากล่าวเท็จ ผู้ถามปากคำไม่ควรแสดงอาการโกรธ ดุ ด่าว่า หรือใช้คำพูดประท้วงผู้ต้องหา เช่น จะมาโกรหกันทำไม่ ควรช่อนปฎิกริยาทั้งหลายไว้และกลับใช้วิธีพูดว่าผู้ชักถามรู้แล้วว่าผู้ต้องหาไม่ตอบตรงความจริง

(14) การใช้เครื่องจับเท็จ ในการสอบถามปากคำผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ อาจมีการใช้เครื่องจับเท็จ ความจริงระบบการจับเท็จนี้ค่าล้มไม่ได้ถือเป็นหลักฐานที่จะชี้ผิดแก่ผู้ต้องหาได้แต่อย่างไรก็ตาม อาจมีผลเป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัยของพนักงานสอบสวนกล่าวคือ ส่วนมากผู้ที่ไม่ผิดจริงมักจะแสดงความประسังค์ให้มีการจับเท็จด้วยเครื่องจับเท็จ ส่วนผู้ที่กระทำผิดจริงมักจะหลีกเลี่ยงมายเบียง ในบางครั้งก่อนนำตัวไปเข้าเครื่องจับเท็จก็รับสารภาพเสียก่อนก็มีหรือจากผลของการจับเท็จด้วยเครื่องจับเท็จอาจใช้จุดชักถามผู้ต้องหาให้บอกความจริงในภายหลังได้

(15) ไม่ควรใช้เครื่องพัฒนาการและพกอาวุธ ผู้ซักถามควรแสดงความกล้าไม่หวั่นเกรง ต่อผู้ต้องหาโดยไม่สวมใส่กุญแจมือ หรือล้มโถระหว่างซักถาม ซึ่งทำให้ผู้ต้องหาเกิดนิยมชมชอบ ในตัวผู้ซักถามและอาจระบายความจริงได้มากขึ้น อาวุธปืนก็ไม่ควรพกเป็นการข่มขวัญผู้ต้องหา ควรทำเป็นเพชญกับผู้ต้องหาอย่างลุกขาย หากผู้ถูกกล่าวหาต้องหาอาจถือโอกาสแห่งอาวุธหลบหนีได้

(16) การถกผู้ต้องหาที่จับได้ขั้นระเกิดเหตุ โดยปกติผู้ต้องหาที่ถูกจับได้ในทันทีที่ได้ กระทำผิดมักมีอาการตื่นเต้นและตกใจและแพลสติ ควรรับซักถามในทันทีก่อนที่จะได้มีโอกาสสงบ สติอารมณ์ เพราะจะได้รับคำสารภาพที่เข้าได้กระทำ

(17) ข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกกล่าวหาคำยังไม่รู้ ข้อเท็จจริงใดๆของคดีที่ผู้ถูกกล่าวคำยังไม่แน่ใจ อย่างน่ามาพูดกับผู้ต้องหาว่ารู้ความจริงมาอย่างนั้นอย่างนี้ อาจผิดได้ ทำให้ผู้ต้องหาแน่ใจว่าผู้ถูกกล่าว คำไม่รู้จริงและยังไม่ได้ข้อเท็จจริงที่จะมัดตัวผู้ต้องหาได้

3) เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่ช่วยในการสืบสาน

หมายความถึงวิทยาการตัวตรวจซึ่งได้ก้าวหน้าไปมาก และความสัมพันธ์กัน ระหว่างผู้ชำนาญการกับพนักงานสอบสวนต้องมีอย่างใกล้ชิด เช่น การถ่ายภาพ การวิเคราะห์ทาง แสง ฯลฯ วิทยาการดังกล่าวสามารถจะทราบเหตุแห่งการตายในคดีฆาตกรรม หรือทราบ คุณลักษณะของยาเสพติดให้ไทย สิ่งเหล่านี้อาจใช้เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยกับสถานที่ เกิดเหตุ โดยแสดงถึงร่องรอยวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ ว่ามีส่วนลักษณะเดียวกันกับที่พบใน ผู้ต้องหาอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามเครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยในการสืบสานไม่ได้หมายความถึง วิธีการทางเทคนิคและวิธีการอื่นๆ ที่สามารถใช้แกะรอยและตรวจสอบเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องตรวจ โลหะ รวมทั้งเครื่องมือ ในการสืบสานอื่นๆ ก็รวมอยู่ในขอบเขตความหมายอันนี้ด้วย

ในปัจจุบันมีแนวโน้มการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ต่างๆ ช่วยในการ สืบสานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ความเชื่อถือแก่วิธีการสืบสานสอบสวน โดยใช้เครื่องมือ วิทยาศาสตร์มากจนลืมวิธีการขั้นมูลฐาน ซึ่งได้ผลดีกว่าในเรื่องของการหาข่าวและการซักถาม ทั้งนี้เพรียการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เป็นที่熒ส์และได้รับการประโคมข่าวจาก หนังสือพิมพ์นักเขียนข่าว นักเขียนนวนิยายมากกว่า และยิ่งกว่านั้นผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ ทางด้านนี้ ก็มักจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ซึ่งคุ้นเคยกับการประถูกษาต่องลุ่มคนฟังหรือเขียนบทความ แสดงการค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ ลงในวารสารต่างๆ เสมอ เพื่อจะให้การค้นคว้าของเข้าเป็นที่รู้ โดยทั่วไป เจ้าหน้าที่บางประเภท เช่น แพทย์ทางนิติเวชผู้ทำการชันสูตร ผ่าตัด เมื่อรายงานผล การตรวจของตนมักจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าผลงานของเขามีส่วนช่วยในการสืบสานอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น ผลการสืบสวนคดีฆ่าคนตาย กระทำการสำเร็จเพราะตัวร่อง 85% ทางด้านอื่นๆ ก็ มักจะได้รับการประโคมข่าวเป็นที่ประทับใจของคนทั่วไปเสมอ ดังนั้นพนักงานสอบสวนควรจะได้

พิจารณาใช้เครื่องมือเครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์มาเกี่ยวข้องในการสืบสานให้ได้ผลเร็วที่สุด การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ นั้น จะได้ผลมากที่สุดเมื่อคิดนั้นๆ มีพิยานวัตถุอยู่อย่างมากมายเท่านั้น ผู้ทำการสืบสานสอบสวน จึงจำเป็นต้องศึกษาให้ทราบว่าวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับพิสูจน์หลักฐาน ต่างๆ จะช่วยในการสืบสานสอบสวนได้เพียงไร denn แยกพิจารณาได้ 2 ประเภท คือ

เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Technique)

ในการสืบสานปัจจุบัน นอกจากวิธีการโดยการคัดเลือกตัวบุคคลผู้จะกระทำการสืบสาน หรือพิยานหลักฐาน โดยบุคคลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ก็มีวิธีการอีกประการหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบัน เป็นที่นิยมกันในด้านประเทศไทยคือ การใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น

1) ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร (CDOS) โดยการนำข้อมูลที่เกี่ยวกับประวัตินร้าย โดยใช้ข้อมูลเชื่อมโยงกันเป็นระบบและมีวิธีการตรวจสอบได้จาก ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง รูปพรรณ วิธีการกระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยได้ข้อมูลจากตัวอาชญากรเอง เก็บไว้ค่อนข้างละเอียดจึงทำให้งานสืบสานสามารถทราบและแยกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจในอดีต พร้อมตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้มากับข้อมูลประวัติอาชญากรจากกองทะเบียนประวัติอาชญากรได้เสมอ

2) ระบบตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ (AFIS) ลายนิ้วมือของมนุษย์มีเอกลักษณ์ ของแต่ละบุคคล ไม่มีมนุษย์ในโลกที่จะมีลายนิ้วมือซ้ำกัน แม้จะเป็นญาติพี่น้องฝาแฝดรูปร่างหน้าตาเหมือนกันก็ตาม นอกจากนั้นลายนิ้วมือของคนเราจะไม่เปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงได้มีการใช้ประโยชน์จากลักษณะสำคัญของลายนิ้วมือในกิจการของตำรวจทั่วโลก ถ้าในที่เกิดเหตุพบลายนิ้วมือที่ต้องสงสัย ไม่ว่าจะเป็นลายนิ้วมือแผงถึงแม้ลายนิ้วมือที่ได้มาันจะปรากฏเพียงบางส่วน เมื่อนำมาเข้าเครื่องตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติแล้ว ก็สามารถหาจุดลักษณะสำคัญของเส้นได้โดยใช้เวลาไม่นานนักก็สามารถค้นหาได้แล้วนำมาเปรียบเทียบกับผู้ต้องสงสัย หรือนำมาหารว่าเป็นลายนิ้วมือของใคร ซึ่งเคยมีประวัติเก็บบันทึกไว้

3) ระบบคอมพิวเตอร์ประกอบภาพใบหน้าคนร้าย (PICASSO) ผลจากการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ประกอบภาพใบหน้าของคนร้ายมาใช้ในกองทะเบียนประวัติอาชญากร ปรากฏว่าได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียหายและพยานในการให้ข้อมูลรูปภาพใบหน้าคนร้าย กับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้อย่างแม่นยำไม่เสียเวลาและสามารถสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการติดตามคนร้ายได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังสามารถนำมาตัวผู้ตายนี้ไม่ทราบว่าเป็นใคร โดยเปรียบเทียบจากโครงกระดูกใบหน้าของจริงกับรูปภาพที่มีอยู่ได้อีกด้วย

4) การตรวจพิสูจน์ตัวบุคคลโดยการตรวจการวิเคราะห์สารพันธุกรรม (DEOXYRIBONUCLEIC ACID) สารพันธุกรรม หรือ ดี เอ็น เอ มีอยู่ในนิวเคลียสของเซลล์ที่หน้าที่ควบคุมการถ่ายทอดทางพันธุกรรม มีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน นอกจากฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกันเท่านั้น หลักการ สารพันธุกรรม หรือ ดี เอ็น เอ เป็นสารที่มีความจำเพาะสูงในแต่ละบุคคลดังนั้นจึงสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็น DNA จากคราบโลหิต

ทราบอสุจิในคดีข่มขืน หรือจากเซลล์ของรากผม รากขน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการตรวจคดีคลายคดีซับซ้อน เช่นคดีคุณชายหรือชินส่วนกลางดูดหัวหรือกระดูกกระโหลกของชาากศพ รวมทั้งสามารถตรวจพิสูจน์ความเป็น พ่อ-แม่-ลูก ได้อีกด้วย

ขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนที่ใช้กันทั่วไป

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการรับรายงานเรื่องอาชญากรรม การค้นพบหรือสังสัย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนเจ้าหน้าที่สืบสวนตอบรับเริ่มปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการหาผู้กระทำความผิดหรือหาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการตรวจสอบเมื่อเกิดความสงสัย

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการรวมทั้งการติดตามผลคดี

1. ขั้นตอนการรับรายงานเรื่องอาชญากรรม เป็นขั้นตอนของการได้รับแจ้งเมื่อพบว่าคดีอาชญากรรมได้เกิดขึ้น หรือสังสัยว่ามีการก่ออาชญากรรมที่ไม่ใช่ข่าวลือ-ข่าวโคมลอย เช่น การรับแจ้งว่ามีเหตุพบรด มีเหตุปล้นทรัพย์และมีเหตุลักทรัพย์ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ กับเมื่อทำการตรวจสอบว่าเกิดเหตุจริง หากเป็นกรณีสังสัยว่ากำลังมีการประกอบอาชญากรรม เพราะพบคนที่ไม่ประกอบอาชีพใดๆ มีเงินใช้จ่ายพุ่มเพิ่มผิดสังเกต มีการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นแล้วว่าคนนี้เชื่อถือว่าประกอบอาชญากรรมจริง ข่าวที่ได้จากคดีอื่นๆ ข่าวที่ได้มาโดยบังเอิญ หรือการรับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการสืบสวนคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ขึ้นอยู่ขั้นตอนนี้ ด้วย ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนไม่ว่าจะเพระหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียน หรือหน้าที่ของความเป็นตำรวจ

ขั้นตอนนี้ผู้บังคับบัญชาผู้ปฏิบัติควรพิจารณาว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานตน หรือควรจะเป็นการทำงานของหน่วยงานที่ชำนาญอื่นๆ เพื่อผลการปฏิบัติจะได้ออกมาโดยสมบูรณ์ เช่น ข้างเรื่องยาเสพติด การปลอมแปลงบัตรเครดิต ตำรวจฝ่ายสืบสวนทุกคนสามารถจับกุมได้ตัวผู้ต้องหา ได้ของกลาง แต่ถ้าหน่วยงานที่มีความชำนาญโดยเฉพาะ เช่น หน่วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปปส. หรือหน่วยงานสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ ศศก. จะสามารถทำลายเครื่อข่ายของผู้ทำงานอยู่เบื้องหลัง ได้ยึดทรัพย์สินเป็นของรัฐได้เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่า หรือคดีบางคดี เช่น คดีมือปืนรับจ้างที่มีเครื่อข่ายกับขวางอาจต้องส่งผ่านไปให้หน่วยงานสืบสวนโดยตรงคือ กองกำกับการตำรวจสืบสวน การทำหน้าที่ตำรวจสืบสวนที่ดีบางกรณีรวมถึงการส่งผ่านข้อมูลไปให้ผู้มีหน้าที่มีความชำนาญเฉพาะด้วย

หน่วยงานที่ทำหน้าที่สอบสวนโดยทั่วไปจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นส่วนๆ เช่น หน่วยงานสืบสวนคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย-มาตรฐานและมือปืนรับจ้าง หน่วยงานสืบสวนคดีเกี่ยวกับทรัพย์ ลักษณะและลักษณะของทรัพย์ หน่วยงานสืบสวนคดีทั่วๆไป หรือหน่วยงานสืบสวน

เฉพาะ เช่น หน่วยป्रบบประมาณยาเสพติดให้โทษ แต่การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนในระดับสถานีต้องแต่ละแห่งจะรับผิดชอบทำหน้าที่สืบสวนคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นดังที่กล่าวมาแล้ว

2. ขั้นตอนเจ้าหน้าที่ติดตามสืบสวนตอบรับ เป็นขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ติดตามสืบสวนเข้าไปรับผิดชอบปฏิบัติสืบสวนในคดี ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้วยสาเหตุใด เช่น มีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่แล้วเกิดคดีขึ้นในพื้นที่นั้นได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา และข่าวจากสายลับที่ผ่านขั้นตอนการสอบถามน่าเชื่อถือแล้วการเริ่มปฏิบัติในขั้นตอนนี้เป็นการปฏิบัติแล้วแต่กรณี เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการรับรายงานเรื่องอาชญากรรม ซึ่งอาจจะแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการตอบรับจากเจ้าหน้าที่สืบสวนจากสถานที่เกิดเหตุเมื่อเจ้าหน้าที่ติดตามฝ่ายสืบสวนมาถึงที่เกิดเหตุแล้ว เริ่มพิจารณาสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมที่เกิดเหตุ เช่น ที่เกิดเหตุเป็นตึกแฉว หรือบ้านพักชั้นที่เท่าไร มีเส้นทางเข้าออกสถานที่เกิดเหตุ ตรงไหนบ้าง ถ้าเกิดเหตุในรถยนต์ สิ่งที่ต้องสนใจคือ สถานที่จอด ถนน-ตroker-ซอย วัน-เวลาเกิดเหตุ ก่อนและหลังเกิดเหตุ มุ่งไปที่พยานวัตถุ และพยานบุคคลในที่เกิดเหตุ ปัญหาที่พบในขั้นตอนนี้ ได้แก่ หลักฐานในที่เกิดเหตุถูกทำลาย หรือการเพิ่มร่องรอยทำให้สับสน พยานบุคคลอยู่ในอาการดื่นเด้น ตกใจมึนเมา หรือไปจากที่เกิดเหตุแล้ว รวมทั้งพยานเด็กจะทำให้การซักถามยุ่งยากขึ้น

2.2 การตอบรับจากแฟ้มข้อมูลอาชญากรรม หรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา เป็นการปฏิบัติงานหลังจากที่มีผู้รับรวมข้อมูลจากสถานที่เกิดเหตุมาแล้ว หรืออาจเป็นคำสั่ง ลอยๆ ไม่มีข้อมูลเพียงพอ เจ้าหน้าที่สืบสวนที่ตอบรับต้องเริ่มศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ให้ดี เมื่อเกิดความสงสัยต้องคุยกับผู้ที่รู้ในเรื่องนั้นๆ และวิจัยเริ่มศึกษาสถานที่เกิดเหตุ เวลาที่เกิดเหตุ หลักฐานที่พบ คำให้การของประจำตัว คำให้การของพยาน คำให้การของพยานแวดล้อม หลักฐานเกี่ยวกับผู้บาดเจ็บหรือศพ ถ้าเป็นกรณีเกี่ยวกับทรัพย์สุกของมาย ดูรายละเอียดรูปพรรณ ทรัพย์สุกค่าของทรัพย์ ประโยชน์ใช้สอย ผู้ต้องการทรัพย์ แหล่งรับซื้อรับจำนำ และการแปรสภาพของทรัพย์ ดูว่าคดีทำไปถึงไหน ระบุตัวคนร้าย ยืนยันผู้ต้องสงสัยแล้วหรือไม่ ส่วนใดสงสัยไม่เข้าใจ ไม่ชัดเจนต้องกลับไปเริ่มใหม่ เช่น ถ้าที่เกิดเหตุใหม่ ซักถามผู้เสียหายและพยานใหม่ แล้วบันทึก หากไม่มีการทำแฟ้มข้อมูลไว้ก็ต้องดำเนินการ หาเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่อย่างเรื่องราว ทั้งหมดเข้าด้วยกันโดยยึดเวลาเกิดเหตุเป็นหลัก

กรณีได้รับคำสั่งให้สืบสวนเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือ สถานที่ ให้ชี้รายละเอียดของบุคคล หรือสถานที่ให้ได้ เช่น การสืบสวนบุคคลเริ่มจาก ชื่อจริงนามสกุลจริง วันเดือนปีเกิด ภพถ่าย สถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน และพฤติกรรมค่อนขายของกวางอกไปจากครอบครัว ญาติพี่น้อง สังคมของบุคคลนั้นและรายรับรายจ่าย กระแสการเงิน หากเป็นสถานที่เริ่มจาก ที่ตั้งสถานที่ วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสถานที่ และใครเข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้น

2.3 การตอบรับจากข้อมูล เป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่สืบสวนได้ข่าวมาจากสายลับจากข้อมูลคดีอื่น หรืออาจเป็นการได้ข่าวมาโดยบังเอิญ หลังการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแล้ว เจ้าหน้าที่สืบสวนเริ่มทำแฟ้มสืบสวนเฉพาะคดีขึ้น โดยเริ่มทำการสืบสวนตั้งแต่การหารายละเอียดตัวบุคคล และพฤติกรรมแล้วล้อมขยายวงกว้างออกไปจากบุคคลในครอบครัวสู่ครอบครัว หุ้นส่วน พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลรวม เช่น แผนประทุษกรรมและแหล่งข้อมูลรวมทางธุรกิจ หรือในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ดูเจ้าของผู้เช่า จุดประสงค์ของกิจการและบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งที่มีการเคลื่อนไหวในสถานที่ วิธีการปฏิบัติขั้นตอนนี้มักจะเป็นการเฝ้าสังเกตการณ์ การสอดส่องรอยติดตาม และใช้การตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดประกอบ

ขั้นตอนเจ้าหน้าที่สำรวจสืบสวนตอบรับนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติควรจะรู้และเข้าใจวิธีการขั้นพื้นฐานของกระบวนการว่าสาเหตุและวิธีการกระทำผิดนั้นเป็นอย่างไร อาจจะโดยการหาความรู้จากผู้ชำนาญและผู้ที่มีประสบการณ์ซึ่งจะช่วยทำให้ทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรที่เข้าช่วยความผิดใช้กล่าวหาดำเนินคดีได้ อะไรที่จะเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิด และต้องประเมินสถานการณ์อย่างระมัดระวังด้วย ขั้นตอนนี้หากนำเข้าวิธีการเขียนมาตรฐานตริกซ์ (MARRIX) การเขียนผังความเชื่อมโยง (LINK NETWORK DIAGRAM) หรือแผนวัน-เวลา (TIME FLOW DIAGRAM) มาใช้ จะช่วยให้สามารถมองคดีได้เข้าใจง่ายขึ้นรวมทั้งสังเกตเห็นจุดได้เปรียบที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการสืบสวนคดี เจ้าหน้าที่สำรวจสืบสวนต้องพยายามสร้างความคุ้นเคยกับสถานที่ ผู้กระทำผิด และผู้เกี่ยวข้องให้มากที่สุด การสร้างความคุ้นเคยในที่นี้ไม่ใช่การทำความรู้จักพูดคุยหรือการประภูมิตัว หากแต่หมายถึงสิ่งที่ผู้เรียกันว่าเป็นธรรมชาติของคดีแต่ละคดีคือสร้างความคุ้นเคยกับเรื่องราวของคดี จนมีความรู้สึกเข้าใจธรรมชาติความเป็นไปเหล่านั้น

3. ขั้นตอนการหาตัวผู้กระทำผิดหรือหาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย ขั้นตอนนี้ หากได้หลักฐานที่ชัดเจนว่าคนร้ายเป็นใครพยายามสืบให้รู้รายละเอียดของบุคคล ภาพถ่าย ประวัติความเป็นมาและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมของคนร้าย รวมทั้งนำหลักจิตวิทยาส่วนที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์มาใช้ประกอบการหาตัว เช่น ความรัก ความผูกพัน บุตร ภรรยา สภาพสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างมิตรสหาย และชนบทธรรมเนียมประเพณี เช่น การตอบแทนบุญคุณมาใช้เป็นแนวทางในการตามหาตัวผู้กระทำผิด

หากไม่ชัดเจนเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ทำผิด ต้องพยามยามซึ่งให้เห็นได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิดซึ่งมีวิธีการ 2 ทาง คือ

3.1 การเอาหลักฐานพยานที่มีอยู่เป็นหลักแล้วเอาหลักฐานข้อมูลที่น่าสงสัยมาเปรียบเทียบ เช่น เอลาyan นิวมีอแฟงที่ได้ในที่เกิดเหตุเป็นหลัก และเอลาyan นิวมีบุคคลต้องสงสัยมาเปรียบเทียบ เอลาส์นขนที่ได้ในที่เกิดเหตุเป็นหลัก และนำส์นขนส์นพมของผู้ต้องสงสัยมาเปรียบเทียบ

3.2 การเอาหลักฐานพยานที่มีอยู่ไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่รวมรวมไว้แล้วเป็นหลัก เช่น เอลาyan นิวมีอแฟงที่ได้ในที่เกิดเหตุ ไปเทียบกับสารบบการเก็บรวบรวมลายพิมพ์นิวมี

หรือตรวจเปรียบเทียบด้วยเครื่องตรวจลายพิมพ์นิวมืออัตโนมัติ (AFIS) เอกพุติการณ์ทางคดีที่ประมวลมาได้ไปเปรียบเทียบกับแผน ประทุษกรรมที่รวมรวมไว้แล้ว

ในเรื่องของการตามหาทรัพย์สินที่หายให้ดูที่ผู้ต้องการทรัพย์สิน เช่น ร้านขายของเก่า ต้องการนำไปจำนำ โรงงานอุตสาหกรรมต้องการนำไปใช้ ในทางกลับกันก็ให้ดูว่าผู้กระทำผิดจะนำไปใช้ทรัพย์สินอย่างไร เช่น นำไปแลกเป็นเงิน หรือกรณีเป็นข่าวครึกโครมตามสื่อมวลชนผู้กระทำผิดอาจไม่กล้านำทรัพย์สินที่ได้ออกไปใช้ จะเก็บไปซุกซ่อนที่ใดได้หรือนำไปฝากผู้อื่นไว้ถ้าเป็นทรัพย์สินมีค่า จำหน่ายแปรสภาพได้ง่ายให้ดูความเปลี่ยนแปลงของผู้ต้องสงสัย คนรัก ญาติพี่น้อง พฤติกรรมในการใช้จ่ายเงิน การซื้อทรัพย์สินประดับร่างกาย และการตอกแต่งสถานที่พักอาศัย เป็นการดูเส้นทางการเคลื่อนของกระ雷ทรัพย์สินนั้น คนร้ายที่มีความรู้ความฉลาดเรื่องระบบวิธีการเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน ตัวร้ายสืบสวนต้องใช้ระบบวิธีการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินไม่ลับซับซ้อน ให้ใช้การสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจับจ่ายซื้อทรัพย์สินสิ่งของในชีวิตประจำวันก็น่าจะเพียงพอ

4. ขั้นตอนการตรวจสอบเมื่อเกิดความสงสัย ในระหว่างการตรวจหาตัวผู้กระทำผิดเจ้าหน้าที่ตัวร้ายสืบสวนต้องตรวจสอบข้อมูลที่นำส่งสัยไปด้วย ทั้งนี้เพื่อความกระจังในการสืบสวนคดี และเป็นการหาพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาพิสูจน์ความผิดตามกระบวนการยุติธรรมขั้นตอนการตรวจสอบนี้จะต้องตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลเปิด เช่น สมุดโทรศัพท์ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลปิด เช่น กองบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบิรชัก และตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลลับ เช่น สายลับใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลนี้ จะต้องทำอย่างรวดเร็ว มีการประสานงานทั้งในระบบและนอกระบบ โดยใช้ความสัมพันธ์พิเศษจะทำให้ได้ข้อมูลรวดเร็วและทันทีจะใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบบางครั้งช้าไปจะทำให้ประโยชน์ลดน้อยลง

การตรวจสอบนี้รวมถึงการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ของผู้ชำนาญด้วย เมื่อได้ผลการตรวจสอบมาแล้วต้องรีบส่งผ่านข้อมูลที่ได้ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนที่ร่วมปฏิบัติงานทราบทันทีหากไม่มีการส่งผ่านข้อมูลการตรวจสอบที่ได้มาให้ผู้ร่วมปฏิบัติในทีมงานทราบ ข้อมูลนั้นจะไม่นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ การตรวจสอบเมื่อเกิดสงสัยและส่งผ่านข้อมูลอย่างถูกต้อง จะทำให้คดีกระจังได้เร็วขึ้น พยานหลักฐานมีมากขึ้น หากมีการตรวจสอบเมื่อเกิดการสงสัยหรือข้อมูลจากการตรวจสอบมิได้ถูกนำมาใช้ อาจจะมีผลทำให้คดีสืบสวนระยะสั้น (SHORT TERM INVESTIGATION) กลายเป็นคดีสืบสวนระยะยาว (LONG TERM INVESTIGATION) เป็นจุดอ่อนของงานสืบสวน ข้อต่อ ลูกโซ่ ของพยานหลักฐาน บางจุดที่แข็งจะถูกเป็นจุดอ่อนหรืออาจขาดได้การใช้ข้อมูลให้มีประโยชน์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

5. ขั้นตอนการรวมรวมหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา ออกหมายจับ ประกาศจับและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ รวมทั้งการติดตามผลคดีเหล่านี้เป็นขั้นตอนต่อจากขั้นตอนต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ถ้าขั้นตอนที่ผ่านมาถูกต้องสมบูรณ์ จะทำให้ขั้นตอนนี้ประสบผลสำเร็จ เป็น

ขั้นตอนที่สามารถชี้ให้เห็นถึงประวัติภาพของหน่วยงานสืบสวนนั้นๆ โดยการเปรียบเทียบสถิติ การลงโทษผู้ต้องหาที่ถูกจับส่งขึ้นพิจารณาคดีในศาลว่าถูกกลงโทษมากน้อยเพียงใด ขั้นตอนนี้ต้องร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน พนักงานสอบสวน และอัยการ ในความสำเร็จของคดีสำคัญระหว่างประเทศบางคดีที่ดำเนินมาได้ถึงขั้นตอนนี้ คือการร่วมมือกันทำงานมาตั้งแต่ขั้นตอนที่ 3 ของเจ้าหน้าที่สืบสวน พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ เช่นคดีของหน่วยงานปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจนครบาลบางคดี

ความสำคัญของขั้นตอนนี้อยู่ที่การสืบสวนมีพยานหลักฐานทางกฎหมายมากน้อยเพียงพอ หรือไม่ ที่มาของหลักฐานถูกต้องตามกฎหมาย มีความสมัมพันธ์กับคดีหรือไม่ และมีวิธีใดที่จะทำให้ศาลรับพยานหลักฐานเข้าไว้ในสำนวนพิจารณาคดี เป็นขั้นตอนที่ต้องตัดสินใจว่าหลักฐานใดควรแสดงและไม่ควรแสดง ในการพิจารณาคดีชั้นศาล หากจะต้องเลือกหลักฐาน หรือหาหลักฐานเพิ่มเติมให้เน้นที่วัตถุพยาน หรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ภาพถ่าย ผลการตรวจ rab โลหิตจากผู้ชำนาญ แล้วเอาพยานบุคคลยืนยันประกอบ ถ้าเป็นพยานเอกสารให้เลือกเอกสารราชการ หรือหมายชัน ถ้าการสืบสวนยังไม่ประสบความสำเร็จ ให้รวบรวมไว้ในแฟ้มสืบสวนเพื่อจะใช้ในโอกาสต่อไป และต้องทำบัญชีรายการเพื่อมิให้สับสนด้วยทั้งขั้นตอน ของวิธีปฏิบัติในงานสืบสวนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าผู้ทำงานสืบสวนอาชญากรรมเป็นผู้ฟังทุกอย่างที่ผู้อื่นพูด ตรวจดูหลักฐานทางวัตถุ พิจารณาพยานเอกสารทุกอย่างที่บ่งบอกเรื่องราว แล้วบันทึกไว้ทุกขั้นตอน ทำการสรุปเอาเองอย่างเจียบๆ ตั้งข้อสันนิษฐานอย่างมีเหตุผล ทำอย่างมีขั้นตอน การปฏิบัติเป็นไปอย่างยุติธรรม และเคารพในกติกาแห่งจริยธรรม การเป็นตำรวจสืบสวนต้องเลือกประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเป็นหลัก และปฏิเสธการชี้ดวงล้อมตนเอง

๒๐๗

บทที่ 4

ขั้นตอนและวิธีการสืบสวนสอบสวนติดตามคนหาย

แนวทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับคนหายพัสดุลง

เมื่อมีผู้มาแจ้งเกี่ยวกับคนหายให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจน้ำที่รับแจ้งความรับดำเนินการรับแจ้งลงรายงานประจำวัน จดทำหนัตรูปพรรณกรอกข้อความลงในรายงานแบบแจ้งรูปพรรณคนหาย (แบบ วท.12/ต.326) พร้อมกับซักถามสาเหตุการหายให้ได้ความละเอียดชัดเจน แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป โดยถ้าหน่วยงานที่รับแจ้งอยู่ในเขตนครบาล เมื่อรับแจ้งแล้วให้รับแจ้งเหตุไปยังศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการและสื่อสารข้อมูล กองบัญชาการตำรวจนครบาล และศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อติดตามหาตัวโดยไม่ซักข้า แล้วให้อกรายงานทำหนัตรูปพรรณคนหาย จำนวน 2 ฉบับ เก็บรวมเรื่องเข้าเล่มไว้ที่หน่วยรับแจ้ง 1 ฉบับ และส่งกองทะเบียนประวัติอาชญากร 1 ฉบับ

1) หากหน่วยงานที่แจ้งอยู่ในเขตภูมิภาค ให้อกรายงานทำหนัตรูปพรรณคนหาย จำนวน 4 ฉบับ เก็บรวมเรื่องไว้ ณ ที่แจ้ง 1 ฉบับ ส่ง วิทยาการจังหวัด 1 ฉบับ ส่งกองกำกับการวิทยาการเขต 1 ฉบับ และส่งไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร 1 ฉบับ

2) ให้พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง รับส่งรายงานทำหนัตรูปพรรณคนหาย พร้อมด้วยรูปถ่าย (ถ้ามี) ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อประกาศสืบหา

3) หากสงสัยว่าคนหายจะกล่องวงลักษณะไปในทางทุจริตให้รับติดต่อกับตำรวจน้ำท้องที่ ตรวจทางหลวง ตำรวจน้ำไฟ ตำรวจน้ำ เพื่อสกัดกั้นตามด่านหรือจุดหมายปลายทางที่ยานพาหนะจะพากหายผ่านไปโดยเร็ว

4) ถ้าคนหายเกี่ยวกับการเมือง รายงานด่วนถึงสำนักงานตำรวจน้ำแห่งชาติ จำนวน 2 ชุด เพื่อพิจารณาให้ตรวจสอบสันดิษฐ์สืบสวนติดตามเป็นกรณีพิเศษ

5) หากสงสัยว่าคนหายจะกล่องทางร้ายถึงตาย ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้แจ้งไปดูรูปถ่าย หรือทำหนัตรูปพรรณตายไม่ทราบชื่อ ในส่วนกลางให้ดูที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนภูมิภาคดูได้ที่ วิทยาการจังหวัดหรือ กองกำกับการวิทยาการเขต

6) ให้หัวหน้าสถานีตำรวจน้ำที่มีผู้บังคับบัญชาที่ได้รับผิดชอบในการสืบสวน ติดตามหาตัวคนหาย โดยให้ไปรู้จักกับบ้านผู้แจ้ง หรือบ้านผู้บังคับบัญชาของคนหายและเยี่ยมเยียนเป็นระยะๆ 7 วัน 15 วัน 1 เดือน 2 เดือน และ 3 เดือน

7) เมื่อครบกำหนด 3 เดือน แล้วยังไม่ได้ตัวคนหายคืนให้หัวหน้าสถานีตำรวจน้ำรายงานผลการสืบสวนติดตามแบบการสืบสวนติดตามคนหาย (แบบ วท.12/2 , ต.326) โดยแจ้งไปยังกอง

ทะเบียนประวัติอาชญากร และถ้าเป็นส่วนภูมิภาคให้ส่งแบบการสืบสวนติดตามคนหายเพิ่มเติมไปยังวิทยาการจังหวัดและกองกำกับการวิทยาการเขต อีกด้วย

8) ระหว่างที่สถานีตำรวจนครบาล ฯ รับแจ้งคนหายไว้นั้น ให้กำชับผู้แจ้งด้วยว่า หากได้ตัวคนหายคืนเมื่อใดให้รับแจ้งถอนคืนโดยเร็ว และเมื่อได้รับแจ้งถอนคืนแล้ว ให้สถานีที่รับแจ้งทำการรับแจ้งถอนคืนไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และวิทยาการจังหวัด, กองกับกับการวิทยาการเขตเพื่อถอนประกาศสืบหาและระงับการสืบหา

ในส่วนของกองทะเบียนประวัติอาชญากร

1. ฝ่ายทะเบียนประวัติอาชญากร 1 กองทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยจะรับแบบแจ้งรูปพรรณคนหาย วท.12/1 – ต.326 แบบแจ้งผลการได้ตัวคนหายได้คืน วท. 12/2 – ต.326 และแบบสืบสวนติดตามคนหาย วท.12/3 – ต.326

2. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบรายงานต่าง ฯ

3. จัดพิมพ์ประกาศสืบหาคนหาย ถอนประกาศสืบหาคนหายแล้วส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเข้าเมือง, ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล, ผู้บังคับการสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ, ผู้กำกับการอำนวยการภาค 1 – 9, ผู้กำกับการศูนย์สืบสวนภาค 1 – 9 ผู้อำนวยการกองหนังสือเดินทางต่างประเทศ, อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์, หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงพิทักษ์สันติราษฎร์, หัวหน้าสถานีวิทยุกระจายเสียงสามยอด, หัวหน้าสถานีวิทยุทหารอากาศ, ผู้กำกับการศูนย์ปฏิบัติการควบคุมสั่งการและสื่อสารข้อมูล, ผู้กำกับการศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล, ผู้กำกับการกองกำกับการสืบสวนนครบาล 1-9 และ ผู้กำกับการวิทยาการเขต

4. หลังจากออกประกาศสืบหาคนหายไปแล้วเป็นระยะเวลา 3 เดือน ยังไม่ได้รับแจ้งผลการได้ตัวคนหายคืนให้ดำเนินการดังนี้

4.1 ทำบัญชีรายชื่อคนหายเพื่อตรวจสอบกับสถานีตำรวจนครบาล พร้อมทั้งเดือนให้พนักงานสอบสวนรายงานแบบการสืบสวนติดตามคนหาย วท. 12/3 – ต.326

4.2 ทำหนังสือถึงผู้บุกครองหรือผู้แจ้ง โดยสอบถามถึงการได้ตัวคนหายคืนหรือไม่ หากพบตัวแล้วให้รับไปแจ้งถอนกับสถานีตำรวจนครบาลที่แจ้งหายไว้

ขั้นตอนการปฏิบัติ / การรวบรวมคดีข้อมูลคนหาย / วิธีการติดตามคนหายให้ได้ผล

1) กรณีมีผู้แจ้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ให้สายตรวจรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคนหายให้เร็วและมากที่สุด และรับแจ้งรายละเอียดให้สถานีตำรวจนครบาลทราบข่าวค้นหาทันที จากนั้นให้ผู้แจ้งไปพบพนักงานสอบสวน

2) กรณีพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งของให้พนักงานสอบสวนเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคนหายให้เร็วและมากที่สุด แล้วรับแจ้งรายละเอียดให้ สถานีตำรวจน้ำที่ระบุรายละเอียดจากคนหายที่รับผิดชอบพื้นที่ไปสืบสวนหาข้อมูลรายละเอียดจากจุดที่หายหรือบ้านของผู้หาย

3) พนักงานสอบสวนลงประจำวันรับแจ้ง แล้วดำเนินการดังนี้

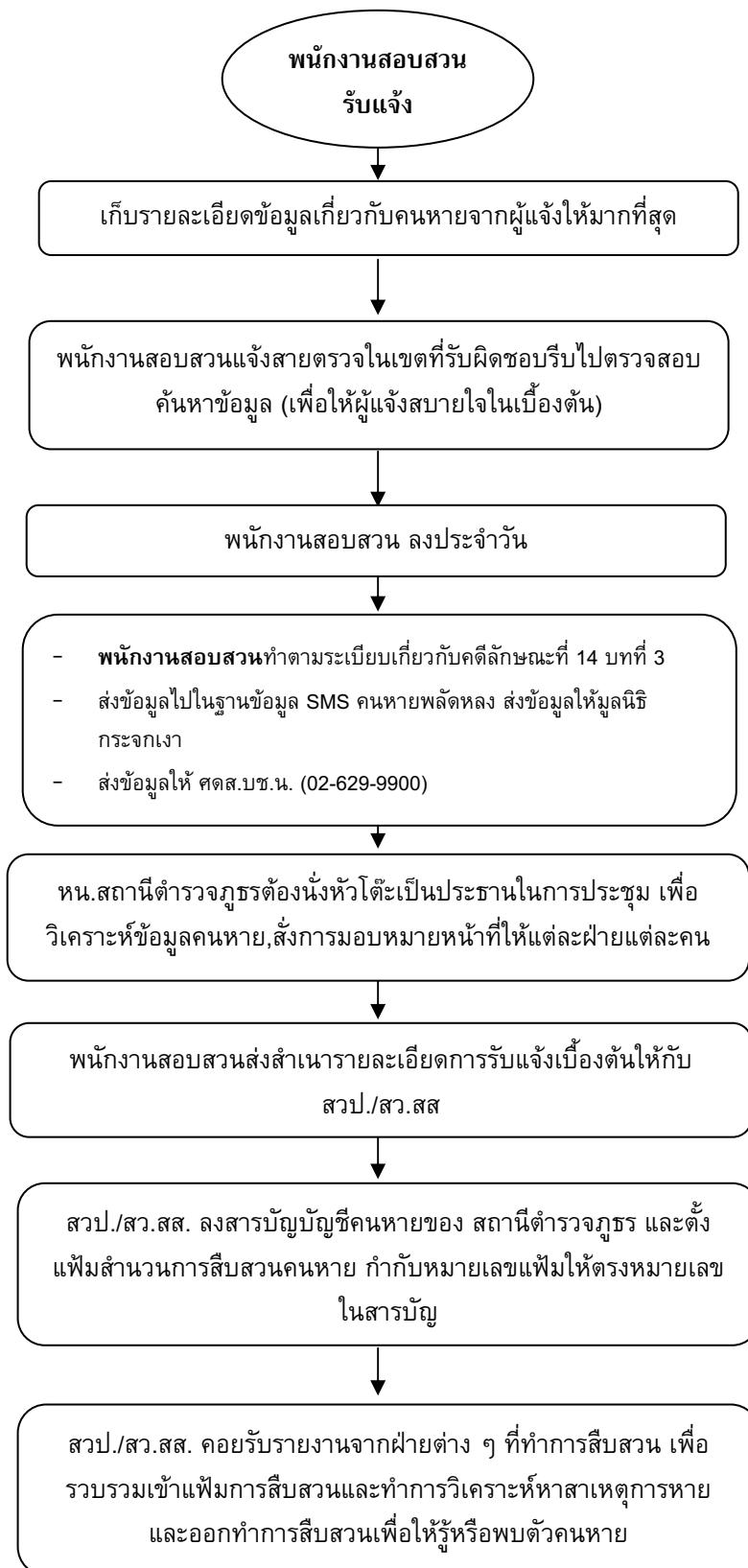
- ทำการเบี่ยงการตรวจเกี่ยวกับลักษณะที่ 14 บทที่ 3
- ส่งข้อมูลไปในฐานข้อมูล SMS คนหายพัสดุของตำรวจใน แต่ละพื้นที่
- ส่งข้อมูลให้กับนิติกรจากเงา, วิทยุชุมชน, TV, หนังสือพิมพ์
- ถ้าเป็นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ส่งข้อมูลให้ศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล (ศดส.บชน.) (02-629-9900)

4) หัวหน้าสถานีตำรวจน้ำ ต้องนั่งหัวโต๊ะเป็นประธานในการประชุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลคนหาย สั่งการมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายแต่ละคนทำการสืบสวนค้นหา คนหาย โดยอาศัยสืบหาจากฐานข้อมูลต่างๆ เช่น ประกันสังคม, กรมการขนส่งทางบก, สถานพยาบาล, ทะเบียนราชภัฏ, เรือนจำ, สถานบันนิติเวช ฯลฯ

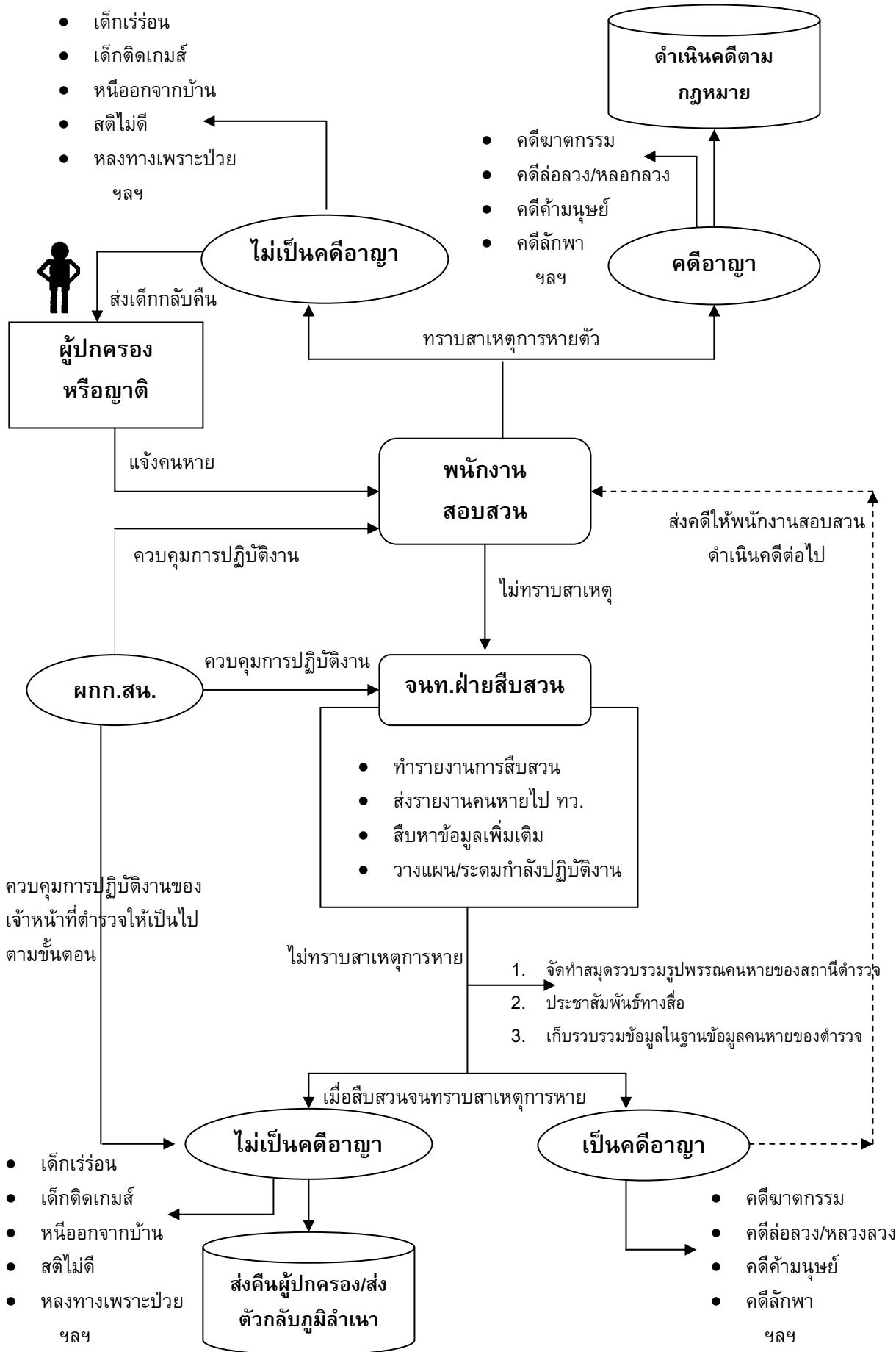
5) พนักงานสอบสวนส่งสำเนารายละเอียดการรับแจ้งเบื้องต้นให้กับ สารวัตรป้องกันปราบปรามและสารวัตรสืบสวน

6) สารวัตรป้องกันปราบปราม และสารวัตรสืบสวน ลงบัญชีคนหายของสถานีตำรวจน้ำ แล้วตั้งแฟ้มสำนวนการสืบสวนคนหายกำกับหมายเลขแฟ้มให้ตรงหมายเลขในสารบัญแฟ้มคนหายประจำสถานีตำรวจน้ำ

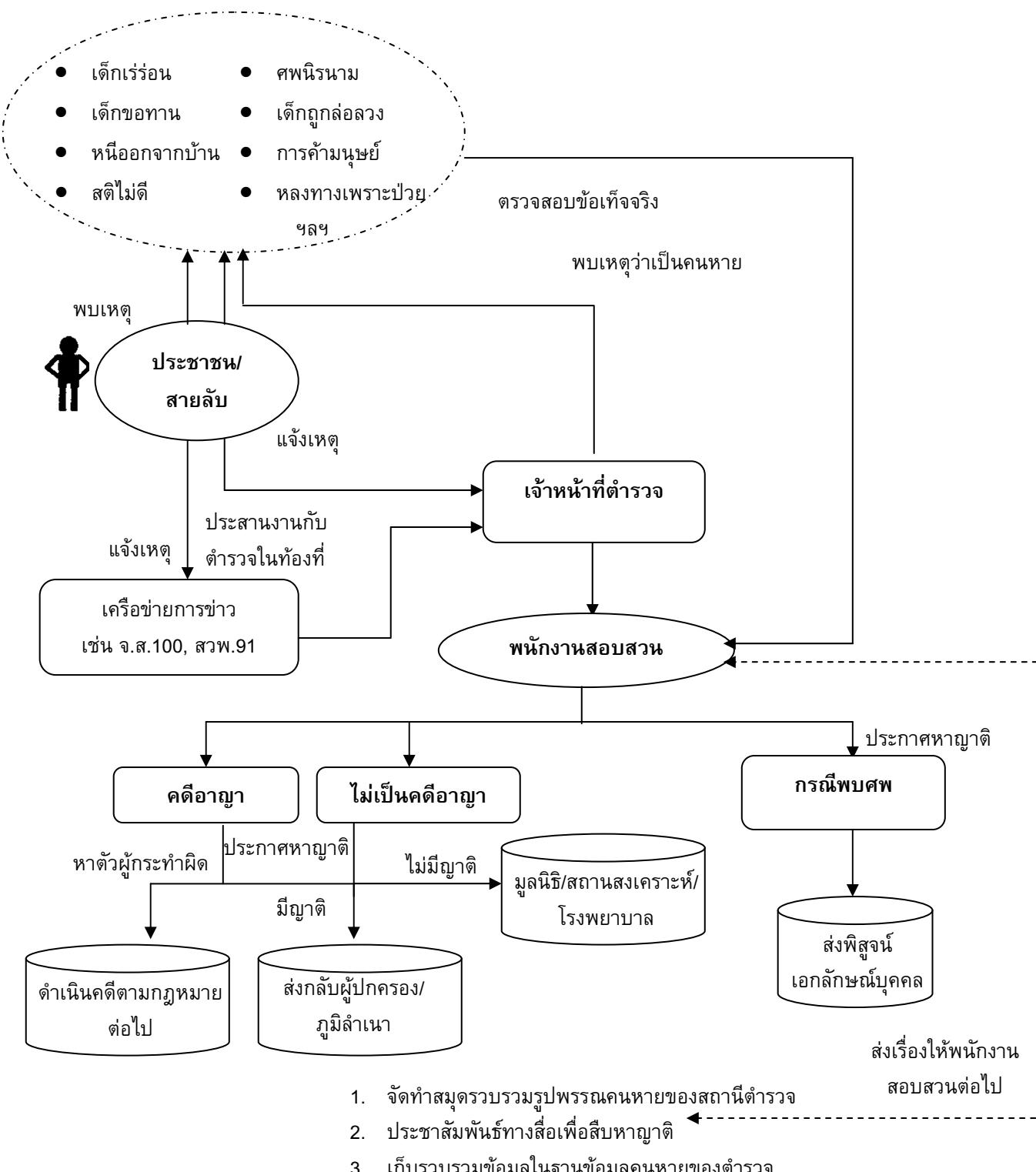
7) สารวัตรป้องกันปราบปราม และสารวัตรสืบสวน ค่อยรับรายงานจากฝ่ายต่างๆ ที่ทำการสืบสวน เพื่อร่วมรวมเข้าแฟ้มสำนวนการสืบสวนคนหาย เพื่อทำการวิเคราะห์หาสาเหตุการหาย ตลอดจนวางแผนและทำการสืบสวนหาตัวคนหายอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 4.1 ขั้นตอนการปฏิบัติ / การรวบรวมคดีข้อมูลคนหาย / วิธีการติดตาม
คนหายให้ได้ผล

แผนภาพที่ 4.2 ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมีการแจ้งคนหายระดับสถานีตำรวจนครบาล

แผนภาพที่ 4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจนักกรณีพิเศษ/ พลัดหลง/ศพนิรนาม

แบบแจ้งรูปพรรณเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง

แบบแจ้งรูปพรรณคนหายพลัดหลง แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ดังแสดงในภาคผนวก ข)

2. แบบแจ้งผลการได้ตัวคนหายคืน (วท.12/2-ต.326) กำหนดขึ้นใช้สำหรับ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ใช้กรอกข้อความต่าง ๆ หลังจากได้ตัวคนหายคืนแล้ว ลักษณะ แบบฟอร์มระบุรายละเอียด เช่น ชื่อสถานีตำรวจนครบาล ชื่อคนหายได้คืน เหตุที่ได้ตัวคนหายคืน สถานที่พบตัว ฯลฯ

3. แบบแจ้งการสืบสวนติดตามคนหาย (วท. 12/3-ต. 326) กำหนดขึ้นใช้สำหรับ พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่กรอกข้อความลงในแบบฟอร์ม ซึ่งระบุลักษณะการสืบสวน ติดตามคนหายไว้ เช่น สถานีที่รับแจ้ง ผู้รับผิดชอบในการสืบสวนติดตาม รายการเยี่ยมเยียน ผู้ปักครองคนหาย รายละเอียดการสืบสวนติดตามครั้งที่.....เป็นต้น

สาเหตุของการหายหรือปลัดลง

1. การล่อลง หรือหลอกลง

1) ชักชวนไปเที่ยวต่างจังหวัด ทัศนารถ ผู้ล่อลงมักจะออกอุบัยชักชวนไปบ้านญาติ บ้านเพื่อน หากเป็นบุคคลประเทวิรุนชัยหนุ่มกับหญิงสาวอาจจะถูกชักนำไปในทางเสื่อมเสีย ครั้นเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นก็จะไม่ยอมกลับบ้าน บางรายอาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมซึ่งมีปราภกอยู่เสมอ

2) ชักชวนไปทางานทำ วิธีนี้ใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะคนว่างงานก็อยากจะมีงานทำ ในที่สุดก็ถูกชักนำไปขายเป็นโสเกต เป็นหมомнวด ฯลฯ อันก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา นับว่าเป็นการผิดกฎหมายและศีลธรรม

3) ลักษณะไปรษณีย์ค่าไถ่ ผู้ล่อลงหัวขอคนร้ายอาจใช้วิธีต่างๆ เช่น วางแผนลับ ให้กินยาอนหลับ ใช้กำลังประทุษร้ายหรือใช้อาวุธตามแต่โอกาส คนร้ายจะนำตัวไปกักขังไว้แล้วหาวิธีการเรียกค่าไถ่ หาวิธีต่อรอง ส่วนใหญ่จะเรียกร้องต้องการเงินเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน แต่ในบางรายก็นำไปเพื่อการอนาคต เป็นต้น

2. พลัดหลง หลงทาง เช่น การเดินทางไปต่างจังหวัด หรือเดินทางจากต่างจังหวัดเข้ากรุงเทพฯ การไปเที่ยวงานมหกรรม ต่าง ๆ อาจทำให้เกิดพลัดหลงหรือหลงทางขึ้นได้ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดा การได้รับอันตราย เช่น คนหายออกจากบ้านไปได้รับอันตราย เกิดอุบัติเหตุรถชน ถูกสัตว์ทำร้าย ถูกชิงทรัพย์ ฯลฯ

1) ต้องคดิ เช่น ในขณะที่หายไปนั้น ปรากฏว่าถูกจับกุม ติดยาเสพติด เล่นการพนัน หรือประกอบอาชญากรรมอื่นและถูกทางเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวไว้

2) สติพิ่มเพื่อน หรือวิกฤติ คนหายประเภทนี้จะหนีออกจากบ้านไปโดยไร้จุดหมาย บางรายไปได้รับอันตราย เช่น ตกน้ำตาย ช้ำตัวตาย ฯลฯ

3) คนหายมีความสมัครใจ เช่น คนหายที่เป็นหญิงหนีตามผู้ชายไปในท่านองซู๊สาว ไปมีครอบครัว ไปประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นต้น

3. สาเหตุจากปัญหาส่วนตัว

1) ระดับการศึกษา คนหายส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ เช่น จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 หรืออ่านออกเขียนได้ มีระดับสติปัญญาต่ำ อ่อนต่อโลก เชื่อคนง่าย จึงเป็นสาเหตุทำให้ถูกหลอกลวง

2) สิ่งแวดล้อมยั่วยวน เช่น การโฆษณาอย่างกระตุ้นทางการการณ์ ได้แก่ หนังโป๊ การแสดงโชว์ลามก อนาจาร มีสถานเริงรมย์ อาบ อบ นวด บาร์ ไนต์คลับ อันจะก่อให้เกิดปัญหารือเรื่องเพศสัมพันธ์และปัญหาอาชญากรรม

3) ความทะเยอทะยาน ได้แก่ ความฝันเพื่อ ความฟุ่มเฟือย ชอบหรูหรา ชอบแต่งตัว ชอบเลียนแบบ ฯลฯ

4) เมื่อหน่วยอาชีพเดิม เช่น การทำงาน ทำสวน ทำไร่ ข้าวจากจำเจ จึงคิดเปลี่ยนอาชีพใหม่

5) การครอบเพื่อน เพื่อนที่ไม่ดีอาจซักนำไปในทางเสื่อมเสีย เช่น คบค้าสมาคมกับเพื่อนที่เคยเป็นหมอนวด เป็นโสเกต ขายบริการทางเพศ ยอมจะซักนำให้เพื่อนเสื่อมเสีย

6) ทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ

7) ห่างเหินต่อศาสนา ทุกศาสนามีความมุ่งหมายสอนให้คนเป็นคนดี สำหรับพุทธศาสนาในปัจจุบันได้รับอิทธิพลอารยธรรมทางตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ จึงมีแนวโน้มทำให้ศาสนาประจำติดของเราถูกลืมเลื่อน ทำให้คนส่วนใหญ่หันไปนิยมทางด้านวัฒนธรรม หรือติดในวัฒนธรรม สาเหตุที่ห่างเหินต่อศาสนาและสาเหตุอื่น ๆ ที่กล่าวข้างต้นนับว่ามีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับกรณีคนหายทั้งสิ้น

4. สาเหตุเกี่ยวกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ในที่นี้หมายถึงเศรษฐกิจภายในครอบครัวการครอบครองชีพ การดำรงชีวิต หากครอบครัวได้ประสบกับปัญหาบ้านแตกสาเหตุขาด ปัญหาการหย่าร้าง บิดามารดาทະເລາວวิวาหกันเป็น

ประจำเพรະการເງິນໄມ່ພອຈັບຈ່າຍໃຊ້ສອຍ ຍ່ອມເປັນສາເຫດຸທໍາໃຫ້ຮອບຮັວໄມ່ມີຄວາມສຸຂໍ ໄດ້ຮັບຄວາມກົດດັນເກີດຄວາມຄັບແຄັນ ຈາກເປັນສາເຫດຸທໍາໃຫ້ບຸຄຄລໃນຮອບຮັວຄື່ອໂຄກສໍາຫັນອົກຈະກັບບ້ານໄປຈຶ່ງເກີດຄນຫາຍໜີ້ ຜຶ້ງສືບເນື່ອມາຈາກປ້ອນຫາເສດຖະກິດຈັກລ່າວ

5. ສາເຫດຸເກີດກັບປ້ອນຫາທາງດ້ານການເມືອງ

ໃນທີ່ນີ້ໜາຍີ້ງ ດົນຫາຍພລັດໜັງທີ່ໄປເປັນຜູ້ກ່ອກຮ້າຍ ອີ່ອກ່ອຄວາມໄມ່ສົງນ ໂດຍຄນຮ້າຍຫຼືຜູ້ລ່ອລວງໃຊ້ກລຸນາຍກລົງລົງທີ່ຕ່າງ ຈຸ່າ ແລ້ວ ລັກໂມຍເດີກຕາມໂຮງພຍາບາລ ໂຮງເຮົາຍນ ເລຸ່າ ອີ່ອທໍາທີ່ຂອເດີກໄປເລື່ອງເປັນບຸນດຸນຫຼຸງຮ່ຽມ ອີ່ອຂອງໜີ້ຈາກບິດມາຮາດາທີ່ຍາກຈຸນ ແລ້ວນຳເດີກໄປເລື່ອງໄວ້ຫຼືອກກັນຕົວໄວ້ ດົນຮ້າຍຈະໃໝ່ວິບ່ອນສັ່ງສອນເດີກໃຫ້ເກີດຄວາມເກລືຍດັ່ງ ແລ້ວມີອຸດມາຮັນທີ່ກຸ່າວຸນແຮງເປັນປັບປຸງກັບໜາຕີບ້ານເມືອງ ອີ່ອເປັນຜູ້ກ່ອກຮ້າຍ ດົນຫາຍພລັດໜັງເປັນຜູ້ກ່ອກຮ້າຍຈັກລ່າວ ຈຶ່ງເປັນປ້ອນຫາສຳຄັນແລະເປັນກັ້ນຮ້າຍແຮງຮັບໜາຕີ ບ່ອນທຳລາຍຄວາມມັ້ນຄົງຂອງຮັບຮູ້

ການຕິດຕາມຄນຫາຍປະເທດໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ

ເຕັກເລີ່ມແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ ມາຍີ້ງ ການທີ່ຄນຫາຍເຂົ້າໄປສັນທາກັບຄນແປລກໜ້າໜີ້ໄມ່ຮູ້ຈັກກັນມາກ່ອນ ໂດຍເປັນການສັນທາຜ່ານຮະບົບໂທຣັດພົກໂອດິໂໂທັກ໌ 1900 ອີ່ອ ການສຸ່ມໂທຣັດພົກໄປຍັງໝາຍເລີ່ມຕ່າງ ຈຸ່າໄມ່ຮູ້ຈັກກັນ ພັນຈາກຜ່ານການພຸດຄຸມມາສັກຮະຍະໜຶ່ງຄນຫາຍກົຈະຄູກໜັງຫຼືອລ່ອລວງໃຫ້ອອກຈາກບ້ານເພື່ອມາພບກັບຄູ່ສັນທາອີ່ກຳໄຝ່ນີ້ ຜຶ້ງຕຽບຈຸດນີ້ ທຳໄຫ້ເກີດຊ່ອງວ່າງໃນການທີ່ອາຊຸງກະຈະເຂົ້າມາເລີ່ມແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກເພື່ອລ່ອລວງເດີກຫຼົງ ຜຶ້ງຍັງຂາດວຸດົມກາວະໄນກາງກຳລັ້ນກອງແລະຕັດສິນໃຈ ກລຸ່ມຄນທີ່ຕິດແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ ຈະມີພຸດຕິກຣມເດັ່ນຫັດທີ່ແສດງອອກມາໃຫ້ເຫັນ ຄື່ອ ການທີ່ຄນຫາຍຈະມີພຸດຕິກຣມໃຫ້ໂທຣັດພົກນານຜິດປົກຕິ ສ່ວນໃໝ່ຈະເປັນໃນຫ່ວງເວລາກລາງຄືນ ນອກຈາກນີ້ ຍັງພວຍວ່າກລຸ່ມຄນທີ່ນີ້ມາເລີ່ມແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ ສ່ວນໃໝ່ຈະເປັນເດີກຜູ້ຫຼົງອາຍຸເລີ່ມປະມານ 15 ປີ ດົນຫາຍທີ່ຫຍາຍອອກຈາກບ້ານໄປເພຣະການຕິດແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກນີ້ ຍ່ອມຕ້ອງມີຄູ່ກຣນອີ່ກຳໄຝ່ນີ້ ຜຶ້ງເປັນຜູ້ຂ່າວນ ດົນຫັນ ການສືບສານໃນການຕິດຕາມຕ້າວ ດົນຫັນ ສາມາຄຫາເບາະແສຈາກບຸຄຄລທີ່ຕິດຕ່ອກກັບຄນຫາຍທາງການແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກໄດ້ອີກທາງນີ້ດ້ວຍ

ກະບວນການຕິດຕາມຄນຫາຍກຣນຕິດແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ

1. ການຕັບສອບທຣພົກສິນ/ຮູ່ປະກາດ/ເສື່ອຜ້າເຄື່ອງແຕ່ງກາຍຂອງຄນຫາຍ

ເມື່ອຄນຫາຍຈາກສາເຫດຸການຕິດແຫຼ່ງໄລ້ນ້າທາງໂທຣັດພົກ ໄດ້ຫາຍອກໄປບ້ານ ເບື້ອງຕັນເຈົ້າຫັນທີ່ຕໍ່າງຈົດຕາມຄນຫາຍໃຫ້ໜ່າຍ ຕັບສອບທຣພົກສິນ ຮູ່ປະກາດ ແລ້ວເສື່ອຜ້າເຄື່ອງແຕ່ງກາຍທີ່ຜູ້ຫຍາຍສົມໄສ່ກ່ອນທີ່ຈະຫາຍໄປເປັນອັນດັບແຮກ ເພື່ອນຳຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວມາເປັນຈຸດສັງເກດຄນຫາຍແລະເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານໃນການຕິດຕາມຄນຫາຍ ການຕັບສອບຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວມາເປັນຈຸດສັງເກດຄນຫາຍແລະເຮັມຈາກບຸຄຄລທີ່ເປັນຜູ້ພົບເຫັນຄນຫາຍຄົງສຸດທ້າຍເພື່ອໃຫ້ກ່າວຂໍ້ມູນໃນສ່ວນ

รูปพรรณและเสื้อผ้าที่ผู้หายสาบสูญใส่เป็นครั้งสุดท้าย

2. การหาเบาะแสจากห้องนอนของคนหาย การหาข้อมูลในห้องนอนของคนหาย คือ แนวทางค้นหาเบาะแสอีกทางหนึ่งในการติดตามคนหาย เมื่อเข้าไปยังห้องนอนของคนหาย แล้ว สิ่งที่ควรตรวจสอบ เช่น

○ ตู้เสื้อผ้าของคนหาย คือ การตรวจสอบว่าคนหายมีการเก็บเสื้อผ้าไปด้วยหรือไม่ เนื่องจากพฤติกรรมการเก็บเสื้อผ้า แสดงออกได้ถึงการเตรียมตัวเป็นอย่างดีของคนหายในการหนี ออกจากบ้าน ซึ่งหากคนหายไม่เก็บเสื้อผ้าไปเลย ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในกรณีอื่นๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ ทั้งนี้ การหายออกจากบ้านบางกรณี คนหายก็ไม่เก็บเสื้อผ้าหรือทรัพย์สินใดๆ ไปด้วยเลย

○ สมุด/หนังสือ ของคนหาย การตรวจสอบสมุดหนังสือเรียนของคนหาย อาจจะทำให้พบเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหาย เนื่องจากคนหายอาจจะเคยจดหมายเลขโทรศัพท์ หรือที่อยู่ หรือชื่อคนที่รู้จักกันทางแซทไลน์ไว้ในเอกสารเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สำรวจทราบเบาะแสเพิ่มเติมในการติดตามคนหาย

○ จุดที่คนหายเคยวางแผนทรัพย์สินหรือเงิน การตรวจสอบจุดที่คนหายเก็บเงินหรือทรัพย์สินไว้ เพื่อตรวจสอบว่าคนหาย ได้มีการเก็บทรัพย์สินไปหรือไม่ การที่คนหายเก็บทรัพย์สินไปด้วยทั้งหมด หมายถึง มีการเตรียมตัวที่จะหายออกจากร้าน แต่หากว่าทรัพย์ของคนหายยังคงอยู่ที่เดิม ไม่มีการเคลื่อนย้าย หรือไม่นำติดตัวไปด้วย นั่นอาจหมายถึงว่า คนหายไม่มีการเตรียมตัวก่อนหายไป หรือไม่ได้ตั้งใจที่จะไป ซึ่งกรณีดังกล่าว ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในกรณีอื่นๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ

○ กระดาษหรือจดหมายที่คนหายอาจจะเขียนลง การตรวจสอบที่ห้องนอนหรือบริเวณที่คนหายใช้พักผ่อนเป็นประจำ คือ สถานที่ซึ่งคนหายอาจจะทิ้งจดหมายที่เขียนลงไว้ให้ครอบครัว ซึ่งหลักฐานดังกล่าวอาจจะเป็นเบาะแสในการชี้ว่าคนหาย หายออกจากบ้านไป เพราะสาเหตุใด และอาจจะเชื่อมโยงกับแนวทางการติดตามคนหาย

3. การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม ถือว่าเป็นการหาเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหายจากการติดเกณ์ เนื่องจากคนหายไปในลักษณะดังกล่าว มักจะติดต่อกับเพื่อนๆ ที่รู้จัก หรือขอไปพักอาศัยกับคนรู้จัก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ต้องควรไปสอบถามความเบาะแสจากบุคคลต่อไปนี้

○ สมาชิกในบ้าน คือ บุคคลที่มีความสนิทสนมและใกล้ชิดกับคนหายมากที่สุด โดยเฉพาะในครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีสมาชิกหลายคน คนหายอาจจะให้ความสนิทสนมกับคนในครอบครัวบางคนที่เข้าใจมากที่สุด และอาจจะเล่าหรือระบายเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง ซึ่งข้อมูลตรงจุดนี้อาจจะนำมาประมวลเป็นเบาะแสได้ เช่น คนหายอาจจะเคยเล่าถึงเพื่อนสนิท หรือเพื่อนที่

เพิ่งรู้จักกันในการเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ ซึ่งเมื่อนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลกันแล้ว อาจจะทำให้ทราบว่าคนหายอาจจะไปพักอาศัยอยู่กับใคร

๐ เพื่อนบ้าน คือ บุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจควรเข้าไปสอบถามข้อมูลเนื่องจากบางกรณี คนหายอาจจะหายไประหว่างช่วงเวลากลางคืน ซึ่งคนในครอบครัวต่างกำลังนอนหลับพักผ่อนกันหมด ทำให้คุณในครอบครัวไม่ทราบข้อมูลของคนหายในขณะหายไป การไปสอบถามเบาะแสจากเพื่อนบ้านที่อาจจะพบเห็นคนหายขณะกำลังออกจากบ้าน อาจจะทำให้ทราบว่าใครเป็นคนมารับคนหาย หรือว่าคนหายไปทางตามลำพัง

๐ เพื่อนคนหาย ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนหาย เนื่องจากคนที่หายไปเนื่องจากติดเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์นั้น อาจจะเคยเล่าเรื่องการเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ให้เพื่อนๆ ที่สนิทฝัง หรือบางครั้งเพื่อนสนิทของคนหายก็อาจจะเป็นกลุ่มที่เล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์ด้วย ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนที่ล่องคนหายไปว่าเป็นใคร เพื่อนสนิทของคนหาย คือ บุคคลที่อาจจะให้ที่พักพิงกับคนหาย หรือให้คนหายยืมเงิน ดังนั้น เพื่อนสนิท ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะหาความจริงว่าคนหายไปอยู่ที่ไหน การสอบถามเพื่อนสนิทของคนหายนั้น ทางครอบครัวหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรไปสอบถามเองโดยตรง แต่ควรให้อาจารย์ประจำชั้น หรือผู้ปกครองเป็นผู้เรียกเด็กมาสอบถามเป็นรายคน จะได้รับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่า

การสืบสวนติดตามหาคนหายในกรณีการติดเล่นแชทไลน์ทางโทรศัพท์นั้น วิธีการที่ได้ผลมากที่สุด คือการตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของคนหาย เนื่องจากจะมีข้อมูลที่เชื่อมโยงกับบุคคลที่ติดต่อพูดคุยกับคนหายทางโทรศัพท์ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์มีทั้งประเภทที่ครอบครัวคนหายสามารถขอตรวจสอบกับผู้ให้บริการได้เองกับประเภทที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องดำเนินการตรวจสอบให้

4. การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้าน

การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้านของคนหาย คือ การขอตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ย้อนหลังของหมายเลขโทรศัพท์บ้าน เนื่องจากคนหายอาจจะใช้โทรศัพท์บ้านในการติดต่อพูดคุยกับบุคคลที่เล่นแชทไลน์ด้วยกัน ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์บ้านของคนหาย จะทำให้ทราบว่าคนหายใช้โทรศัพท์ติดต่อกับหมายเลขใดบ้าง โดยการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถแนะนำให้ครอบครัวคนหายสามารถดำเนินการได้เอง เนื่องจากเป็นสิทธิ์ของผู้รับบริการ ซึ่งผู้ที่จะสามารถขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ คือ เจ้าของหมายเลขที่ยื่นขอหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าว โดยให้บุคคลที่มีชื่อเป็นเจ้าของหมายเลขดังกล่าว นำไปเสริญรับเงินเก่าๆ ของหมายเลขนั้นๆ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเป็นเจ้าของหมายเลข และนำบัตรประจำตัวประชาชนไปขอตรวจสอบข้อมูลได้ที่ศูนย์บริการของเครือข่ายที่ให้บริการ (ทรู หรือ ทีโอที)

5. การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์พีซีที

โทรศัพท์พีซีที คือ โทรศัพท์ชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น เนื่องจากมีค่าบริการที่ไม่แพงนัก ซึ่งถ้าหากคนหายมีประวัติการใช้โทรศัพท์พีซีทีหรือมีโทรศัพท์พีซีทีติดตัวไปด้วยก็จะทำให้ครอบครัวคนหายทราบว่าคนหายมีการติดต่อพูดคุยกับใครบ้าง การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์พีซีทีของคนหาย เจ้าหน้าที่ต้องจัดการและนำให้ทางครอบครัวไปขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้ด้วยตนเอง โดยนำสำเนาไปแจ้งความ เอกสารหลักฐานที่ยืนยันว่าเป็นผู้ปกครองของคนหาย บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ปกครอง และสูติบัตรของคนหาย โดยครอบครัวคนหายต้องนำหลักฐานดังกล่าวไปยื่นขอตรวจสอบการข้อมูลการใช้โทรศัพท์พีซีทีของคนหายได้ที่ศูนย์บริการของทรู ทุกสาขา ทางเจ้าหน้าที่จะทำการถ่ายสำเนาการใช้มาให้ทั้งหมด ในขอบเขตระยะเวลาที่เราต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่ควรขอตรวจสอบข้อมูลการใช้ประมาณ 15 วัน นับแต่วันที่คนหายได้หายตัวไป

6. การตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ

ในกรณีที่เด็กใช้โทรศัพท์มือถือ เจ้าหน้าที่ต้องจัดการช่วยตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่ใช้ชื่อของผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ลงทะเบียนเลขหมายดังกล่าว ซึ่งผู้มีชื่อเป็นผู้จัดทะเบียนหมายเลขนั้นๆ สามารถขอตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวได้เองทันที ณ ศูนย์บริการของเครือข่ายนั้นๆ ส่วนในกรณีที่โทรศัพท์มือถือดังกล่าวลงทะเบียนการใช้งานเป็นชื่อของคนหายเอง ครอบครัวจะไม่สามารถขอตรวจสอบข้อมูลได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนตัว ซึ่งเข้าข่ายเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ดังนั้นการตรวจสอบข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือจะต้องให้เจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้ดำเนินการให้โดยมีระเบียบการดังต่อไปนี้

1) หนังสือขอความร่วมมือจากสถานีตำรวจนามโดย นายตำรวจนั้นสัญญาบัตร ยศ ตั้งแต่ พันตำรวจเอก (ผู้กำกับการ) ขึ้นไป

2) แบบเอกสารบันทึกทางคดี

3) ส่งเอกสารดังกล่าวเป็นจดหมายเท่านั้นไปที่

3.1 ถ้าเป็น DTAC ให้ส่งจดหมายไปที่ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย บริษัทโทเทลแอ็คเซส คอมมูนิเคชั่น อาคารชัย ชั้น 15 เลขที่ 333/3 ถนนวิภาวดี แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุง 10900 หรือ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 1678

3.2 ถ้าเป็น AIS ให้ส่งเอกสารไปที่โทรศัพท์หมายเลข 0-2329-5376 หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1175 , 0-27719000

3.3 ถ้าเป็น True ส่งหนังสือดังกล่าวไปทางโทรศัพท์หมายเลข 0-2643-8975 หรือประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงที่คุณอธิก อัศวนนท์ โทร 0-2699-3142

3.4 ถ้าเป็น PCT ขอตรวจสอบรายการใช้บริการย้อนหลังได้ที่ศูนย์บริการ TRUE MOVE ทุกสาขา โดยการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ต้องนำหลักฐานการแจ้งความไปแสดง

ต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการ และขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวไว้ให้โดยครอบครัวคนหายสามารถขอรับข้อมูลดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ 0-2900-9000

วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากการรายงานการใช้โทรศัพท์

เมื่อเจ้าหน้าที่สำรวจได้รับรายงานการใช้โทรศัพท์มาจากบริษัทเครือข่ายผู้ให้บริการเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจสอบข้อมูลการใช้นับตั้งแต่ช่วงเวลาที่คนหายได้หายไปลงมา เช่น กรณีคนหายได้หายไป วันที่ 16 มกราคม ก็ให้ดูข้อมูลการใช้โทรศัพท์ตั้งแต่วันที่ 16 ไล่ลงไปวันที่ 15...14 ลงไปเรื่อยๆ โดยให้ดูที่หมายเลข ซึ่งคนหายติดต่อไปล่าสุด เนื่องจากคนหายจะต้องติดต่อกับคนที่ซักจุ่งหรือล่องไปวันที่หายหรือก่อนหน้าวันที่หายอย่างแน่นอน อาจจะเป็นการนัดแนะหรือโทรศัพท์ยืนยันว่าจะออกไปพักกันจริงๆ นอกจากนี้ให้เจ้าหน้าที่สำรวจตรวจสอบดูว่าหมายเลขใดที่คนหายโทรศัพท์ติดต่อบ่อยครั้ง และใช้ระยะเวลาในการสนทนากวนที่สุด ทดลองไล่หมายเลขไปเรื่อยๆ เพื่อถูกความถี่และระยะเวลาในการติดต่อ ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ กลุ่มคนที่เล่นแซทไลน์ทางโทรศัพท์นั้น อาจจะโทรศัพย์กับคนที่เล่นแซทไลน์หลายคนดังนั้น อาจจะมีหลายหมายเลขที่ต้องสงสัย จดบันทึกหมายเลขเหล่านั้นไว้ทั้งหมด หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่สำรวจที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสืบสานติดตามคนหายต่อไป

7. การตรวจสอบบ้านเพื่อน บ้านเพื่อน คือ สถานที่หนึ่ง ซึ่งคนหายอาจจะไปขออาศัยอยู่ด้วย โดยปกติแล้วจะอยู่ไม่นานนัก และจะสับเปลี่ยนไปนอนบ้านเพื่อนคนอื่นๆ วิธีการตรวจสอบ ควรไปที่โรงเรียนของคนหาย เพื่อสอบถามที่อยู่ของเพื่อนจากอาจารย์ประจำชั้น จากนั้นอาจจะไปสังเกตที่บ้านเพื่อนด้วยตนเอง เนื่องจากเพื่อนของคนหายอาจจะช่วยกันปกปิดข้อมูล การไปตรวจสอบตามบ้านเพื่อนของคนหายที่ต้องสงสัยว่าคนหายจะไปอยู่ด้วยนั้น หากเป็นกรณีเพื่อนที่ครอบครัวไม่รู้จัก หรือว่าบ้านของเพื่อนอยู่ในชุมชนแออัดหรือการไปตรวจสอบดังกล่าวอาจจะเกิดอันตราย เจ้าหน้าที่สำรวจควรให้ความช่วยเหลือไปยังสถานีตำรวจในเขตท้องที่นั้นๆ ตั้งอยู่ เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่สำรวจพยายามร่วมในการสอบถามข้อมูลด้วย

การติดตามคนหายประเภทเด็กติดเกมหรือแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ต

เด็กติดเกม หมายถึง เด็กมีกิจกรรมเล่นเกมอย่างเดียว โดยไม่สนใจอย่างอื่น หมกมุ่นอยู่กับการเล่นเกมทั้งวัน ไม่ทำการบ้าน ไม่ทำงานส่งครู ไม่ไปโรงเรียน ไม่สนใจงานบ้าน มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ทานข้าวไม่เป็นเวลา นอนดึกหรือไม่นอนเลย ครุ่นคิดแต่เรื่องเกม มองเห็นภาพการเล่นหรือตัวละครของเกมในสมองตนเอง อาจเล่นพนันในเกมหรือแสดงออกในทางก้าวร้าวกับพ่อแม่หรือน้องเป็นต้น

ในปัจจุบันเกมคอมพิวเตอร์ถือเป็นสื่อความบันเทิงที่มาพร้อมกับความรวดเร็วของเทคโนโลยี จึงทำให้เกมคอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นในหมู่เด็กและ

เยาวชนที่นิยมเล่นเกมคอมพิวเตอร์ทั้งแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และเกมคอนโซล เช่น เครื่องเพลย์ สเตชั่น (Play Station) เอ็กซ์บ็อกซ์ (X-BOX) รวมไปถึงเครื่องเล่นเกมแบบพกพา ผลกระทบจากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีความรุนแรงในเชิงเนื้อหา กระตุ้นให้ผู้เล่นเกิดความตื่นเต้น ท้าทายและตื่นตัวอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละคร โดยนำมาใช้ในชีวิตจริง โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จนเกิดเหตุการณ์น่าเศร้าขึ้นหลายกรณี และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วยังมีการเล่นพนันเข้ามามากขึ้นด้วย ทำให้ผู้เล่นกลายเป็นเด็กหมกมุ่นติดการเล่นเกม ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ไม่สนใจการเรียน ตัดขาดจากโลกภายนอก ถ้าไม่ได้เล่นเกมจะรู้สึกกระวนกระวายใจจนนอนไม่หลับกลายเป็นเด็กที่มีอารมณ์ก้าวร้าวและกลายเป็นเด็กติดเกมในที่สุด

เด็กติดเกมบางคนหนีออกจากบ้านเพื่อไปกินนอนที่ร้านเกม มีพฤติกรรมขโมยเงินเพื่อแม่เพื่อไปเล่นเกมหรือเล่นพนัน และหากพ่อแม่ดูด่าหรือห้ามไม่ให้เล่นเกม เด็กก็จะหนีออกจากบ้านไปมัวสุมใช้สารเสพติดหรือมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

เด็กเล่นแซทไอล์ฟอินเตอร์เน็ต หมายถึง การที่คนหายเข้าไปสนทนากับคนแปลกหน้าซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อนหรือบุคคลที่รู้จักกันมาก่อน โดยเป็นการสนทนากันระหว่างเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายที่อำนวยความสะดวกในการสื่อสารสนทนาระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกันในลักษณะการส่งข้อความโดยต่อตัวกัน ทำให้สามารถพูดคุยกับอีกฝ่ายหนึ่งได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากันและกัน โดยลักษณะในการสนทนาก็ต้องกันนั้นจะใช้ภาพจินตนาการเป็นองค์ประกอบหลักแบบทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อผ่านการพูดคุยมาสักระยะหนึ่งคนหายก็จะถูกซักจุ่งหรือล่อลงให้ออกจากบ้านเพื่อมาพบกับคู่สนทนาก็มีฝ่ายหนึ่ง ซึ่งตรงจุดนี้ ทำให้เกิดช่องว่างในการที่อาชญากรจะเข้ามาเล่นแซทไอล์ฟอินเตอร์เน็ตเพื่อล่อลงเด็กหญิง ซึ่งยังขาดวุฒิภาวะในการกลั่นกรองและตัดสินใจ

กลุ่มคนที่ติดแซทไอล์ฟอินเตอร์เน็ต จะมีพฤติกรรมเด่นชัดที่แสดงออกมากให้เห็น คือ การที่คนหายจะมีพฤติกรรมการเล่นอินเตอร์เน็ตนานผิดปกติ ส่วนใหญ่จะเป็นในช่วงเวลากลางคืน นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มคนที่นิยมเล่นแซทไอล์ฟอินเตอร์เน็ตส่วนใหญ่จะเป็นเด็กผู้หญิงอายุเฉลี่ยประมาณ 15 ปี คนหายที่หายออกจากบ้านไปเพื่อการติดแซทไอล์ฟอินเตอร์เน็ตนั้น ย่อมต้องมีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ช่วยวคนหายไปอย่างแน่นอน ดังนั้น การสืบสานในการติดตามตัวคนหายนั้น สามารถหาเบาะแสจากบุคคลที่ติดต่อกับคนหายทางการแซทไอล์ฟได้อีกทางหนึ่งด้วย

กระบวนการติดตามคนหายกรณีเด็กติดเกมหรือแซททางอินเตอร์เน็ต

- การแสวงหาข้อมูลพื้นฐานของคนหาย เมื่อคนหายจากสาเหตุการติดเกมหรือแซทไอล์ฟทางอินเตอร์เน็ต ได้หายออกไปบ้าน เป็นอย่างต้นเจ้าหน้าที่สำรวจตรวจสอบทรัพย์สิน รูปพรรณ และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวเป็นจุดสังเกตคนหายและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการติดตามคนหาย การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว

ควรเริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนรูปพรรณและเสื้อผ้าที่ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย

2. เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบค้นหาข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ และจากเวปไซต์ต่าง ๆ ที่คนหายเคยเข้าไปเล่นหรือใช้งาน เช่น Hi5, Facebook และ MySpace เป็นต้น เนื่องจากเวปไซต์เหล่านี้ เด็ก ๆ กล้าจะเขียน กล้าเล่าถึงความรู้สึกและความเป็นไปต่าง ๆ ในชีวิต ที่อาจไม่เคยเล่าให้ใครฟัง หรือแม้แต่พ่อแม่ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการสืบหาตัวคนหายต่อไป

3. การหาเบาะแสจากห้องนอนของคนหาย การหาข้อมูลในห้องนอนของคนหาย คือ แนวทางค้นหาเบาะแสอีกทางหนึ่งในการติดตามคนหาย เมื่อเข้าไปยังห้องนอนของคนหายแล้ว สิ่งที่ควรสอบถาม เช่น ตู้เสื้อผ้าของคนหาย คือ การตรวจสอบว่าคนหายมีการเก็บเสื้อผ้าไปด้วยหรือไม่ เนื่องจากพฤติกรรมการเก็บเสื้อผ้า แสดงออกได้ถึงการเตรียมตัวเป็นอย่างดีของคนหายในการหนี ออกจากบ้าน ซึ่งหากคนหายไม่เก็บเสื้อผ้าไปเลย ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในกรณีอื่น ๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ ทั้งนี้ การหายออกจากบ้านบางกรณี คนหายก็ไม่เก็บเสื้อผ้าหรือทรัพย์สินใด ๆ ไปด้วยเลย กรณีเด็กติดเกมในตู้เสื้อผ้าอาจพบบัตรเติมเงินเกมออนไลน์ ซึ่งหากพบว่ามีจำนวนมากอาจประเมินพฤติกรรมว่าเด็กติดเกมมากน้อยแค่ไหน หรือพบนามบัตร หรือบัตรสมาชิกร้านเกม ซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่าเด็กไปเล่นเกมที่ร้านใดบ้าง

4. สมุดหนังสือของคนหาย การตรวจสอบสมุดหนังสือเรียนของคนหาย อาจจะทำให้พบเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหาย เนื่องจากคนหายอาจจะเคยจดหมายเลขโทรศัพท์ password อีเมล์ ที่อยู่หรือชื่อคุณที่รู้จักกันทางแซทไลน์ ที่อยู่หรือชื่อร้านเกม หรือเพื่อนที่รู้จักกันในร้านเกมไว้ในเอกสารเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทราบเบาะแสเพิ่มเติมในการติดตามคนหาย

5. จุดที่คนหายเคยวางทรัพย์สินหรือเงิน การตรวจสอบจุดที่คนหายเก็บเงินหรือทรัพย์สินไว้ เพื่อตรวจสอบว่าคนหาย ได้มีการเก็บทรัพย์สินไปหรือไม่ การที่คนหายเก็บทรัพย์สินไปด้วยทั้งหมด หมายถึง มีการเตรียมตัวที่จะหายออกจากบ้าน แต่หากว่าทรัพย์ของคนหายยังคงอยู่ที่เดิม ไม่มีการเคลื่อนย้ายหรือไม่ hadn't ตัวไปด้วย นั่นอาจหมายถึงว่า คนหายไม่มีการเตรียมตัวก่อนหายไป หรือ ไม่ได้ตั้งใจที่จะไป ซึ่งกรณีดังกล่าว ควรตั้งประเด็นสาเหตุการหายไปในกรณีอื่น ๆ ด้วย เช่น การเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดเหตุฉุกเฉินกับคนหาย จึงทำให้คนหายไม่กลับบ้านตามปกติ

6. กระดาษหรือจดหมายที่คนหายอาจจะเขียนลง การตรวจสอบยังห้องนอนหรือบริเวณที่คนหายใช้พักผ่อนเป็นประจำ คือ สถานที่ซึ่งคนหายอาจจะทิ้งจดหมายที่เขียนลงไว้ให้ครอบครัว ซึ่งหลักฐานดังกล่าวอาจจะเป็นเบาะแสในการชี้ว่า คนหาย หายออกจากบ้านไปเพราสาเหตุใด และอาจจะเชื่อมโยงกับแนวทางการติดตามคนหาย

7. การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม การสืบค้นเบาะแสจากบุคคลแวดล้อม ถือว่า เป็นการหาเบาะแสสำคัญในการติดตามคนหายจากการติดแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ต เนื่องจากคน

หายไปในลักษณะดังกล่าว อาจจะเคยเล่าข้อมูลให้เพื่อนสนิทฟังว่ากำลังคบหาพูดคุยกับใครในอินเตอร์เน็ต หรือ อาจจะเคยเล่าให้ฟังว่ามีใครในอินเตอร์เน็ตนัดไปเจอ

8. สมาชิกในครอบครัว สมาชิกในบ้าน คือ บุคคลที่มีความสนิทสนมและใกล้ชิดกับคนทายมากที่สุด โดยเฉพาะในครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีสมาชิกหลายคนคนหายอาจจะให้ความสนิทสนมกับคนในครอบครัวบางคนที่เข้าไว้ใจมากที่สุด และอาจจะเล่าหรือระบายเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง ซึ่งข้อมูลตรงจุดนี้อาจจะนำมาประมวลเป็นเบะแสได้ เช่น คนหายอาจจะเคยเล่าถึงเพื่อนสนิท หรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จักกันในการเล่นเกมหรือแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ต ซึ่งเมื่อนำข้อมูลต่างๆ มาประมวลกันแล้ว อาจจะทำให้ทราบว่าคนหายอาจจะไปพักอาศัยอยู่กับใคร

9. เพื่อนคนหาย ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนหาย เนื่องจากคนที่หายไปเนื่องจากการติดเกมหรือติดเล่นแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ตนั้น อาจจะเคยเล่าเรื่องการเล่นเกมหรือแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ตให้เพื่อนๆ ที่สนิทฟัง หรือบางครั้งเพื่อนสนิทของคนหายก็อาจจะเป็นกลุ่มที่เล่นเกมหรือแซทไลน์ทางอินเตอร์เน็ตด้วยกัน ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตั้รวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับคนที่ล่องคนหายไปว่าเป็นใคร เพื่อนสนิทของคนหาย คือ บุคคลที่อาจจะให้ที่พักพิงกับคนหาย หรือให้คนหายยืมเงิน ดังนั้นเพื่อนสนิท ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะหาความจริงว่าคนหายไปอยู่ที่ไหน การสอบถามเพื่อนสนิทของคนหายนั้น เจ้าหน้าที่ตั้รวจไม่ควรไปสอบถามเองโดยตรง แต่ควรให้อาจารย์ประจำชั้น หรือผู้ปกครอง เป็นผู้เรียกเด็กมาสอบถามเป็นรายคน จะได้รับคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากกว่า ทั้งนี้ เพราะเพื่อนของเด็กอาจจะยำเกรงผู้ปกครองของตนเองและอาจารย์ประจำชั้นมากกว่า

10. ตรวจสอบบริเวณที่พบกลุ่มเด็กเร่ร่อน กลุ่มเด็กเร่ร่อน คือกลุ่มเด็กส่วนหนึ่งที่เข้ามาใช้บริการร้านเกม และมีลักษณะของการมัวสุม ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่คนหายจะรู้จักหรือเป็นเพื่อนกับกลุ่มเด็กเร่ร่อนที่เพิ่งจะเข้ามาเล่นเกมในร้าน และมีการซักซ่อนคนหายให้ออกมาใช้ชีวิตเร่ร่อนด้วยกัน

ทั้งนี้ การติดตามไปยังสถานที่ที่กลุ่มเด็กเร่ร่อนพักอาศัยอยู่นั้น ทางเจ้าหน้าที่ตั้รวจผู้รับผิดชอบคดีไม่ควรไปตรวจสอบด้วยตัวเองตามลำพัง เพราะอาจเกิดอันตรายได้ ควรติดต่อประสานงานยังสถานีตำรวจนักท่องทั่นน ฯ ให้เจ้าหน้าที่สายสืบหรือสายตรวจลงพื้นที่ด้วย

การติดตามคนหายประเภทลักพา

การลักพาตัว หมายถึง การกระทำที่มีลักษณะของการล่อหลวง ข่มขืนจิตใจให้ผู้ชายกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด หรือทำให้จำยอมต่อสิ่งใด เพื่อการกักขังหรือหน่วงเหนี่ยวหรือกระทำด้วยประการใดอันทำให้ผู้ชายนั้นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309,310,310 ทว.313, 317 การวิเคราะห์ประเภทการหายในลักษณะนี้เจ้าหน้าที่ตั้รวจควรสังเกตลักษณะพฤติกรรมของผู้ชายด้วย เพราะผู้ที่หายไปจะไม่สมควรใจที่จะไป

กับคนที่ลักพาตัวไป ยกเว้นในกรณีที่เป็นเด็กเล็กอาจจะมีความสมัครใจของผู้หายร่วมอยู่ด้วย เนื่องจากเด็กจะถูกกล่่อลงหรือหัวนล้อมชักจุ่งได้ง่าย

การลักพาเด็ก เด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของคนร้าย ได้แก่ 1)เด็กชาย/เด็กหญิงที่มีลักษณะผิวพรรณดี 2) เด็กชาย/เด็กหญิง ที่ลักษณะการแต่งกายที่ดูมีฐานะ 3) เด็กชาย/เด็กหญิง ที่มีลักษณะเชือบุคคลแปลงหน้าโดยหัวนล้อมชักจุ่งได้ง่าย กรณีการลักพาตัวเด็กนั้น สามารถกระทำได้หลายวิธี ดังเด็กอุ้มเด็กขึ้นรถบัส หรือรถตู้ หรือคนร้ายอาจใช้วิธีอื่นเพื่อทำให้เด็กหลงเชือ และยังทำให้บุคคลอื่นไม่สังสัยต้นเอง โดยวิธีการที่คนร้ายนิยมนำมาใช้ มีดังนี้

1. ใช้วิธีการเข้ามาดีสนิกกับเด็ก โดยการซื้อของให้รับประทาน ซื้อของเล่นให้ รวมถึงการซักซานให้เด็กไปเล่นเกม หรือพาไปเที่ยว

2. อ้างว่าผู้ปักครองของเด็กขอให้มารับกลับบ้านแทน เนื่องจากผู้ปักครองของเด็กประสบอุบัติเหตุไม่สามารถรับได้

3. อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสารวัตรนักเรียน และกล่าวหาว่าเด็กได้กระทำความผิด จึงจะนำตัวเด็กไปสอบสวน

กระบวนการติดตามคนหายกรณีลักพา

1. การแสวงหาข้อมูลพืนฐานเกี่ยวกับคนหาย

1.1 การตรวจสอบทรัพย์สิน/รูปพรรณ/เสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายของคนหาย เมื่อคนหายจากสาเหตุลักพาตัวได้หายออกไปจากสถานที่ต่างๆ เป็นต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจควรตรวจสอบทรัพย์สิน รูปพรรณ และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ผู้หายสวมใส่ก่อนที่จะหายไปเป็นอันดับแรก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นจุดสังเกตคนหายและวิเคราะห์เส้นทางในการติดตามคนหายต่อไป การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว คือ การหาข้อมูลจากบุคคลซึ่งพบเห็นผู้หายเป็นครั้งสุดท้าย เนื่องจากภายในบ้านบุคคลดังกล่าว จะเป็นผู้สามารถให้ข้อมูลล่าสุดและใกล้เคียงกับเวลาที่หายไปได้ โดยเริ่มจากบุคคลซึ่งเป็นผู้พบเห็นคนหายครั้งสุดท้ายเพื่อให้ทราบข้อมูลในส่วนรูปพรรณหรือเสื้อผ้าที่ผู้หายสวมใส่เป็นครั้งสุดท้าย หลังจากนั้น จึงไปสอบถามข้อมูลจากเพื่อนบ้าน ร้านค้า วินจักรยานยนต์รับจ้าง หรือผู้ที่อาศัยอยู่ ตามบริเวณต่างๆ ซึ่งเป็นทางผ่านหรือเป็นบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่หาย เพื่อหาเบาะแสว่าคนหายถูกนำพาไปตามเส้นทางใด ทั้งนี้ อาจจะได้ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้ที่นำพาไปด้วย การหาข้อมูลดังกล่าว ควรนำรูปถ่ายและรวมมือข้อมูลทางรูปพรรณคนหาย เช่น เสื้อผ้าที่คนหายสวมใส่ หรือจุดสังเกตที่เด่นชัดของคนหาย ซึ่งคนที่สัญจรผ่านไปมาอาจพบเห็นและแจ้งเบาะแสดังกล่าวได้

อนึ่ง การสอบถามข้อมูลดังกล่าวจากบริเวณที่คนหายถูกลักพาตัวไป จะได้ข้อมูลเพิ่มเติมของคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยที่ลักพาตัวคนหายไปด้วย ดังนั้น เวลาเจ้าหน้าที่ตำรวจไปสอบถามข้อมูลและเบาะแสจากคนในบริเวณใกล้เคียง ให้สอบถามข้อมูลและลักษณะของบุคคลที่นำพาหรือลักพาตัวคนหายไปด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในทางสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1.2 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและหาเบาะแสผู้เห็นเหตุการณ์ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและการหาเบาะแสจากผู้เห็นเหตุการณ์ในเบื้องต้น จะทำให้เจ้าหน้าที่สำรวจทราบข้อมูลเกี่ยวกับการหายตัวไปของคนในครอบครัว โดยการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น คือ การที่เจ้าหน้าที่สำรวจลับไปยังสถานที่ซึ่งมีข้อมูลยืนยันว่าพบเห็นคนหายเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตุลักษณ์โดยรอบบริเวณดังกล่าว และหาเบาะแสเพิ่มเติมจากประชาชนในบริเวณนั้น เนื่องจากพบว่าคนร้ายมักทิ้งหลักฐานหรือเบาะแสต่างๆ ไว้ที่เกิดเหตุเสมอ เช่น คนร้ายอาจจะเคยเดินมาถ้าบริเวณนั้นบ่อยครั้งเพื่อเตรียมการลักพาตัว ดังนั้น ชาวบ้านในบริเวณนั้นอาจจะทราบข้อมูลหรือจำรูปพรรณของผู้ต้องสงสัยได้ ซึ่งการได้เบาะแสในลักษณะดังกล่าวจากบริเวณที่เกิดเหตุนั้น จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการติดตามคนหายและคนร้าย การลักพาตัวบางกรณีอาจจะใช้อุบัติในการล่อหลวงคนหายก่อนในเบื้องต้น ดังนั้น จะเห็น พฤติกรรมของคนหายก่อนที่จะหายไปในลักษณะมีความยินยอมพร้อมใจ เช่น ในกรณีที่คนหายเป็นเด็ก อาจจะถูกคนร้ายล่อหลวงว่าจะพาไปซื้อขนมเด็กจึงยินยอมไปด้วยโดยดี ซึ่งเวลาเด็กเดินทางไปไหนมาไหนกับคนร้าย คนที่ว่าไปในสังคมจะคิดว่าเป็นคนในครอบครัวหรือญาติของเด็กจึงไม่มีสิ่งผิดสังเกตอะไร ดังนั้น การหาเบาะแสในการติดตามเด็กที่ถูกลักพาตัว ควรไปสืบหาเบาะแสจากบริเวณร้านค้า หรือร้านอาหาร ซึ่งคนร้ายอาจจะพาเด็กมาซื้อขนมหรือของเล่นเพื่อหลอกล่อให้เด็กตามไป

การตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ควรให้ผู้ที่รู้จักรูปพรรณและคุ้นเคยกับอุปนิสัยของผู้หาย เป็นคนนำทีมไปหาเบาะแสดังกล่าว เนื่องจากการให้บุคคลที่ไม่ทราบรายละเอียดของคนหายไปหาเบาะแส ทำให้ไม่ทราบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับคนหาย ทั้งรูปพรรณ ตำแหน่ง หรือจุดสังเกตอื่นๆ ของผู้หาย เมื่อข้อมูลเกี่ยวกับคนหายไม่ครบถ้วน ทำให้เบาะแสบางอย่างคลาดเคลื่อนได้ ทั้งนี้ ผู้ที่ลงไปหาเบาะแสดังกล่าว ต้องมีรูปถ่ายและต้องทราบลักษณะรูปพรรณการแต่งกายของคนหายในขณะที่หายไปด้วย

2. การแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนครบาล

2.1 การเตรียมเอกสารก่อนไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนครบาล การเตรียมเอกสารก่อนไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทางครอบครัวคนหาย ควรเตรียมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ให้พร้อมก่อนการไปแจ้งความหรือประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมเอกสารให้พร้อมก่อนการเดินทางไปแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาล จะทำให้ครอบครัวคนหายไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปเจ้าหน้าที่ขาดตกบกพร่องหรือที่ไม่ได้เตรียมมา เพื่อทำให้การแจ้งความสำหรับการติดตามคนหายมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

2.2 การเตรียมข้อมูลก่อนการไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนครบาล การเตรียมข้อมูลก่อนการไปแจ้งความคนหายที่สถานีตำรวจนั้น นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำไปทราบข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับคนหาย เพื่อเป็นเบาะแสในการ

